

KÅPAN
PENSIONER
FÖR STATLIGT ANSTÄLLDA

Årsredovisning

2011

Innehåll

År 2011 i korthet	3
Några ord från verkställande direktören	4
Förvaltningsberättelse	5
Femårsöversikt	12
Resultaträkning	13
Balansräkning	14
Rapport över förändring av eget kapital	15
Kassaflödesanalys	16
Noter	17
Revisionsberättelse	31
Överstyrelse, styrelse och revisorer	32
Definitioner	34

Det här är Kåpan Pensioner

Kåpan pensioner försäkringsförening förvaltar avgiftsbestämda pensioner för statligt anställda. Verksamheten är kopplad till de statliga pensionsavtalen PA-91 och PA 03 där Kåpan förvaltar en del av tjänstepensionen samt fungerar som icke-vals alternativ i den del av pensionen som är valbar.

Kåpan pensioner är en ekonomisk förening där allt överskott i kapitalförvaltningen går tillbaka till medlemmarna. Föreningen erbjuder enbart en produkt, traditionell pensionsförsäkring med garanterad värdeutveckling, till en låg kostnad. Målsättningen är att långsiktigt ge en god nivå på medlemmarnas pension från föreningen.

År 2011 i korthet

- Förvaltad kapital ökade med 3 924 Mkr till 46 627 Mkr.
- Inbetalade premier uppgick till 3 710 Mkr, utbetalade pensioner uppgick till 1 281 Mkr.
- Den totala avkastningen på förvaltad kapital var positiv och uppgick till 3,9 procent.
- Styrelsen har med anledning av den uppnådda avkastningen beslutat att fastställa återbäringsränta till 5 procent för år 2011.
- Konsolideringsgraden uppgick vid årsskiftet till 108 procent. Efter beslutad återbärning uppgår konsolideringsgraden till 103 procent.
- Solvensgraden försvagades från 144 procent till 122 procent. Försvagningen är helt hänförlig till en lägre nivå på den marknadsbaserade ränta som används för att värdera föreningens utestående åtaganden.
- De administrativa kostnaderna har fortsatt ligga på en låg nivå och uppgick till 0,10 procent i relation till förvaltad kapital.

Några ord från verkställande direktören

Verksamhetsåret 2011 har karaktäriserats av att obalanserna i världsekonomin skapat betydande oro. Många av västvärldens länder har under en lång tid utnyttjat mer resurser än vad den underliggande ekonomin har levererat. Stora statskulder har successivt byggts upp genom många år av underskott i offentlig sektor. De finanspolitiska stimulanser som sattes in efter krisåret 2008 innebar att en redan hög skuldnivå ökade ytterligare och för vissa länder är det uppenbart att det finns långsiktiga problem med att betala räntorna på den stora skulden i kombination med de åtstramningar som måste genomföras för att balansera den offentliga sektorns finansiering.

Världsekonomin utveckling de kommande åren är beroende av takten och metoderna för en återgång till en mer balanserad situation. Höga nivåer på arbetslösheten i kombination med strukturella problem och bristande konkurrenskraft gör att det i många länder är en lång och svår väg. Penningpolitiken i Europa och USA kommer därmed sannolikt fortsätta att vara frikostig vilket innebär låga centralbanksräntor och en generös hantering av penningmängden allt för att kompensera för den nödvändiga åtstramningen av finanspolitiken.

Tillväxten i många utvecklingsländer med ökande disponibla inkomster innebär att den underliggande globala långsiktiga utvecklingen är fortsatt positiv. Den starka tillväxten innebär att utvecklingsländernas andel av världsekonomin ökar snabbt och utvecklingen av hushållens konsumtion i dessa länder blir en allt viktigare del av världsekonomin. En kritisk faktor för den fortsatta utvecklingen är om den positiva utvecklingen för tillväxtländernas konsumenter kan uppväga skuldsanerings negativa effekter på konsumenterna i många västländer. Det finns i den balansgången en smula förtröstan för framtiden i det faktum att bara drygt 13 % av de globala konsumenterna bor i USA och Europa.

Det finns dock en betydande risk för att även år 2012 kan bli turbulent eftersom västvärldens obalanser dominerar kapitalmarknaden och inte förväntas försvinna på kort sikt. Banksektorn i Europa är pressad av utökade kapitalkrav och förluster kopplade till bl.a. statsobligationer. Bankernas problem innebär att företagen får svårare med finansiering av investeringar och förvärv vilket sänker den ekonomiska aktiviteten ytterligare. Förhoppningsvis kan utvecklingen kompenseras med en aktiv penningpolitik i kombination med att Europa utvecklar en väl fungerande företagsobligationsmarknad som kan avlasta och minska banksektorns betydelse.

Föreningens målsättning är att skapa en långsiktigt bra avkastning på medlemmarnas pensionskapital till branschens lägsta kostnad. Vi gör det genom att fokusera på en produkt, traditionell pensionsförsäkring med garanterad ränta, ett balanserat och effektivt sparande. För att långsiktigt skapa en god avkastning investerar vi i flera olika typer av tillgångar. Den återbäringsränta vi kunnat ge våra medlemmar sedan år 2003, då dagens pensionsavtal för det statliga avtalsområdet trädde i kraft, ligger på en bra nivå jämfört med branschgenomsnittet. Vi har också en kostnadsnivå som ligger mycket lågt.

Kåpan Pensioner lägger mycket begränsade medel på marknadsföring. Vi deltar inte i konkurrensen på andra avtalsområden och lägger inte resurser på att skapa en mängd olika sparalternativ. Det vi försöker uppnå är ett bra och effektivt pensionssparande för våra medlemmar. Min bedömning är att det sätt vi arbetar på i kombination med föreningsformen är det bästa sättet att erbjuda ett effektivt och stabilt långsiktigt pensionssparande.

Gunnar Balsvik
Verkställande direktör

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Kåpan pensioner försäkringsförening, org. nr 816400-4114, får härmed avge redovisning för verksamhetsåret 2011.

Verksamhet

Föreningen har som huvudändamål att förvalta och utbetala pensionsmedel för anställda som omfattas av avtal som slutits mellan Arbetsgivarverket och de statsanställdas huvudorganisationer, eller mellan andra parter, som tecknat pensionsavtal som knyter an till detta avtal. Verksamheten har som utgångspunkt försäkring av pension genom traditionell pensionsförsäkring med en garanterad ränta på inbetalade premier och en fördelning av överskott från förvaltningen via återbäringsränta.

De försäkringsformer som föreningen erbjuder är tjänstepensionsförsäkringarna Kåpan Tjänste, Kåpan Extra och pensionsförsäkringen Kåpan Plus. Därtill kommer den individuella ålderspensionen där Kåpan är ett valbart alternativ samt förvaltare för de anställda som inte aktivt valt förvaltare för sina pensionsmedel.

Medlemmar

Kåpan Pensioner är en försäkringsförening där allt sparande går tillbaka till medlemmarna. Det totala antalet medlemmar uppgår till över 650 000 personer.

Försäkringspremier

Föreningen förvaltar de premier som arbetsgivaren har betalat in för de anställdas räkning enligt gällande kollektivavtal och de pengar som medlemmarna själva valt att placera i Kåpan Plus för att öka sin pension.

Under året inbetalades totalt 3 710 Mkr i premier, fördelade enligt nedan

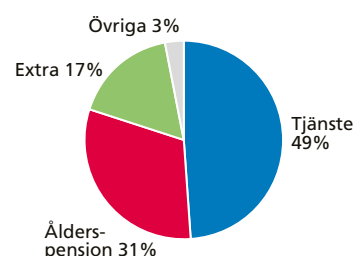
Kategori	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Kåpan Tjänste ¹⁾	1 825	1 789	1 708	1 693	1 594	1 564	1 450	1 349
Kåpan Ålderspension	1 143	1 084	1 041	1 013	905	925	767	718
Kåpan Extra	640	667	554	805	64	65	56	67
Kåpan Plus	102	110	114	126	152	134	128	125
Totalt	3 710	3 650	3 417	3 637	2 715	2 688	2 401	2 259

¹⁾ Det tidigare produktområdet ITPK-P har inkluderats i Kåpan Tjänste.

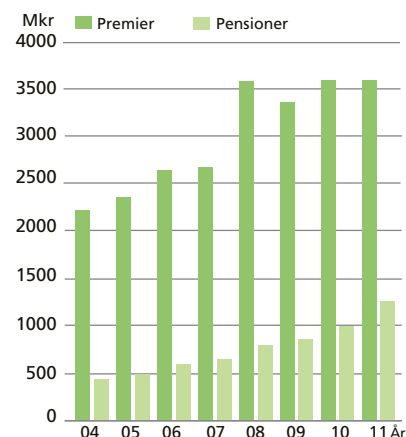
Pensionsutbetalningar

Under året utbetalades 1 281 (1 018) Mkr, varav 159 (77) Mkr utgjorde återbärings utöver den garanterade räntan på kapitalet. Normalt är tiden för utbetalning fem år från det att pensionen börjar betalas ut vid 65 års ålder för samtliga kategorier utom Kåpan Ålderspension som är livsvarig.

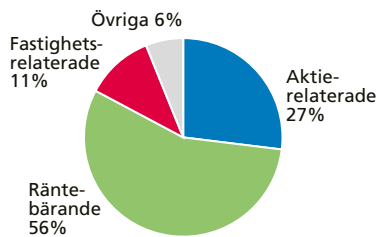
Fördelning av premier

Utveckling av premier och utbetalade pensioner

Placering av föreningens tillgångar vid årsskiftet

Riktlinjer för förvaltningen av placerade medel

De av styrelsen beslutade långsiktiga riktlinjerna innebär att föreningens tillgångar, inklusive återbäringsmedel, skall vara placerade så att de ger en god avkastning med begränsad risk.

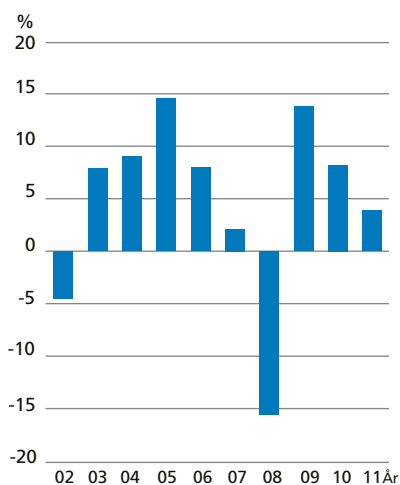
Fördelningen av tillgångarnas marknadsvärde skall enligt placeringspolicyn, som beslutades av styrelsen i oktober 2011, ligga inom följande intervaller:

- Aktier eller aktierelaterade tillgångsslag till lägst 20 procent och högst 35 procent.
- Räntebärande värdepapper till lägst 45 procent och högst 65 procent.
- Fastighetsrelaterade tillgångar till lägst 5 procent och högst 15 procent.
- Övriga tillgångar till högst 10 procent.

Styrelsens beslut innebär att förvaltningen skall bedrivas med samma långsiktiga inriktning som tidigare år. I policyn anges ett riktvärde för föreningens sammantagna utestående ränterisk dvs. en sammanvägning av de räntebärande tillgångarnas räntebindningstid och de utlovade pensionsutbetalningarna inklusive den garanterade räntan på medlemmarnas sparande fram till dess utbetalning. Ränterisken mäts som ränterisktäckningsgrad och uppgick till 33 procent. Riktvärdet för ränterisktäckningsgraden är att den inte bör understiga 30 procent och löpande anpassas till utvecklingen av solvensgraden och behovet av räntesäkring av utestående åtaganden, se not 2 för en fördjupad redogörelse.

Den utestående valutarisken får enligt den beslutade policyn inte överstiga 15 procent. Vid årsskiftet uppgick den utestående valutarisken till 8,8 procent av tillgångarnas värde. Under året har i princip samtliga tillgångar utom de i tillväxtländerna varit valutasäkrade.

Totalavkastning

Kapitalförvaltning

Marknadsvärdet av föreningens placeringstillgångar med tillägg för övriga tillgångars bokförda värden uppgick vid årets slut till 46 627 (42 703) Mkr.

Avkastningen på placeringstillgångarna var positiv och uppgick till 3,9 (8,2) procent.

Kapitalavkastning

Den totala avkastningen på tillgångarna fördelar sig enligt följande:

Portfölj	Marknadsvärde Mkr	Andel i %	Totalavkastning ¹⁾ i %, 2011
Ränterelaterade	25 363	54	10,3
Aktierelaterade	12 625	27	-10,9
Fastighetsrelaterade	4 978	11	10,9
Övriga placeringar	2 825	6	14,8
Övriga tillgångar, kassa	836	2	0,0
Summa tillgångar	46 627	100	3,9

¹⁾ Vid beräkning av avkastningen har daglig viktning använts för att beakta kapitalbasens förändring under året.

Ränterelaterade tillgångar

De räntebärande placeringarna var vid årsskiftet 25 363 (21 668) Mkr och bestod av bostadsobligationer till en andel av 41 (45) procent och statsobligationer, inklusive av svenska staten, helägda bolag till 21 (19) procent samt obligationer och certifikat utgivna av andra emittenter till resterande 38 (36) procent. Vid årsskiftet bestod de totala räntebärande tillgångarna enbart av nominellt räntebärande värdepapper och inga realränteobligationer. Avkastningen på räntebärande värdepapper uppgick till 7,5 (2,1) procent. Den generella räntenivån har sjunkit under året vid en sammantagen bedömning av utestående stats- och bostadsobligationer vilket påverkat avkastningen positivt. Räntenivån på statsobligationer ligger på historiskt låga nivåer vilket innebär att ränteplaceringarna förväntas ge en begränsad löpande avkastning. Under året har framförallt statsobligationer utgivna av vissa länder i Euroområdet haft en negativ värdeutveckling till följd av svag ekonomisk tillväxt och stora budgetunderskott. Föreningen har under året inte haft några placeringar i dessa värdepapper.

Utöver placeringar i räntebärande värdepapper har föreningen med syftet att minska den utestående ränterisken i gjorda åtaganden tecknat avtal om olika former av räntesäkringar. Avtalen innebär i princip att den fasta räntan i gjorda åtaganden byts mot en rörlig ränta med en mindre risk för värdeförändring. Under året har marknadsräntan sjunkit kraftigt vilket inneburit att värdet på gjorda försäkringsåtaganden har stigit med 7 238 Mkr. Utestående avtal om räntesäkring omfattade totalt 11 975 (10 800) Mkr. Värdeförändringen för under året tecknade räntesäkringarna uppgår till 740 (234) Mkr. Den sammanlagda resultateffekten av räntesäkringarna motsvarar en påverkan på totalavkastningen om 1,5 %. Den aktiva förvaltningen av räntesäkringarna har under året bidragit till en förstärkning av resultat och solvens. Sammantaget uppgick därmed avkastningen till 10,3 (2,4) procent på ränterelaterade placeringar.

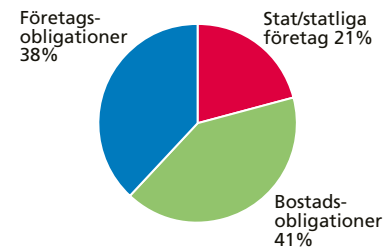
Aktierelaterade tillgångar

Under året har de globala aktiemarknaderna haft en svag utveckling. Världens samlade aktiekurser har totalt sjunkit med ca 6 procent mätt i lokala valutor. Utvecklingen har varit stabil i USA men i huvudsak negativ i övriga delar av världen. De aktierelaterade tillgångarna uppgick vid årsskiftet till 12 625 (13 176) Mkr med en negativ avkastning på 10,9 (+18,1) procent.

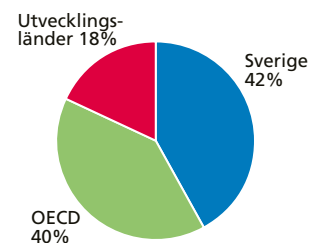
Föreningen har sedan starten av verksamheten valt att valutasäkra merparten av aktieplaceringarna vilket inneburit att relativa förändringar i värdet på den svenska kronan under året inte har påverkat avkastningen. Aktieplaceringar i tillväxtländerna har inte valutasäkrats vilket innebär att avkastningen påverkas av valutakursförändringar.

Innehavet av aktier noterade på Stockholmsbörsen hade en negativ avkastning på 12,1 procent (+ 26,1) procent. Förvaltningen av aktier noterade på Stockholmsbörsen sker i egen regi och har lämnat ett positivt bidrag jämfört med index.

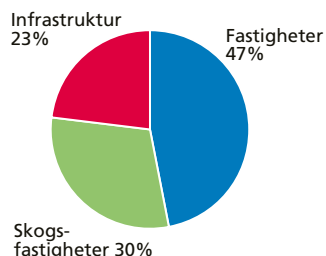
Allokering räntor

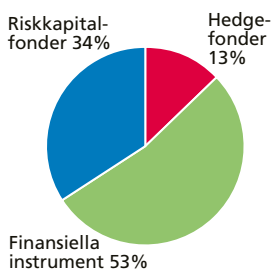
Allokering aktier

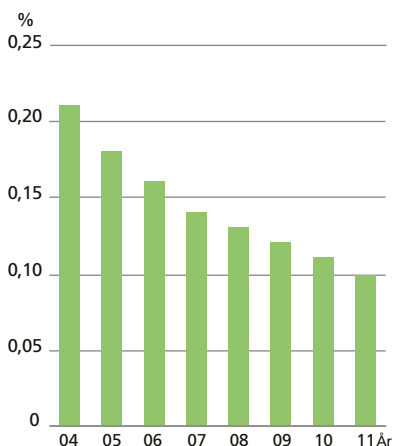
Allokering fastigheter

Allokering övriga investeringar

Utveckling förvaltningskostnader

Fastighetsrelaterade tillgångar

Investeringar i fastighetsrelaterade tillgångar görs i huvudsak inom tre områden: fastigheter, skogsfastigheter och infrastruktur. Området infrastruktur innebär investeringar i olika typer av fonder som investerar i fastigheter med stabila kassaflöden och en långsiktig placeringshorisont. Skogsfastigheter är i huvudsak mark med växande skog ägda via fonder eller bolag. Området fastigheter är indirekta investeringar i olika typer av mark och byggnader. Samtliga områden visade en stabil värdeutveckling under året. Totalt uppgår det placerade kapitalet i fastighetsrelaterade tillgångar till 4 978 (4 067) Mkr och avkastningen under året till 10,9 (9,2) procent.

Övriga tillgångar

Övriga tillgångar utgörs av totalt 2 825 (3 161) Mkr och består av investeringar i riskkapitalfonder och i olika typer av finansiella instrument samt hedgefonder. Sammantaget blev avkastningen positiv med 14,8 (9,6) procent. Hedgefonderna bidrog sammantaget med en negativ avkastning och beslut har fattats om att avveckla placeringarna. Riskkapitalfonderna utvecklades värdemässigt positivt under året.

Området finansiella instrument består till största delen av långsiktiga åtaganden i olika kreditrelaterade värdepapper. Värdemässigt har området utvecklats positivt under året. De enskilda placeringarna har ofta ingen väl fungerande andrahandsmarknad och syftet är att behålla dessa till dess förfall. Den begränsade handeln innebär att vissa värdepapper har värderats med utgångspunkt i bedömda framtida kassaflöden i samarbete med externa rådgivare. Sammantaget har tillgångar till ett värde av 320 (404) Mkr värderats på detta sätt.

Risk- och känslighetsanalys

Kapitalförvaltningen påverkas av yttre omständigheter som innebär olika former av risker. Man kan indela dessa risker i marknads-, kredit- och operativ risk. Därtill kommer ytterligare en branschspecifik risk nämligen försäkringsrisk. En fördjupad redogörelse för utestående risker i verksamheten finns i not 2.

Den osäkerhet som föreligger på marknaden innebär att förluster på placeringstillgångarna inte kan uteslutas. För placeringstillgångar där marknadspriser inte finns publicerade föreligger källor till osäkerhet, se not 1 och not 15 samt avsnittet Viktiga bedömningar samt källor till osäkerhet.

Försäkringsteknisk utredning

Den försäkringstekniska utredningen har utförts av aktuarie Ulrika Taube. Utredningen visar att föreningens försäkringstekniska avsättning uppgår till 38 356 (29 673) Mkr. De åtaganden föreningen har består till en dominerande del av fasta garanterade räntor på inbetalade premier. Dessa åtaganden har i den försäkringstekniska utredningen värderats, med stöd av Finansinspektionens allmänna råd, med utgångspunkt i bl.a. aktuella marknadsräntor för motsvarande löptider.

Kostnader

I föreningens stadgar anges hur stora driftskostnader som maximalt får belasta verksamheten. Dessa får för år 2011 högst utgöra 67 (63) Mkr. Kostnaderna i försäkringsrörelsen uppgick till 43 (42) Mkr.

Ett mått på kostnadseffektivitet är förvaltningskostnadsprocenten, dvs. förhållandet mellan de totala driftskostnaderna och tillgångarnas genomsnittliga marknadsvärde, som uppgick till 0,10 (0,11) procent.

Kostnaderna för år 2011 tas ut genom en fast avgift om 12 kr per försäkring och ett avdrag på försäkringskapitalet om 0,10 procent. Under år 2012 sänks avdraget på försäkringskapitalet till 0,08 procent. Det fasta avdraget per försäkring ligger kvar oförändrat. Sammantaget skall avdragen motsvara verksamhetens kostnader och målsättningen är att fortsätta sänka uttaget över tid.

Kollektiv konsolidering

Med kollektiv konsolidering avses tillgångarnas marknadsvärde minskat med finansiella skulder i förhållande till summan av försäkringstekniska skulden baserad på premieinbetalningar och den garanterade räntan samt tidigare allokerade återbäringsmedel.

Årets positiva värdeutveckling på tillgångarna innebär att konsolideringsgraden före beslut om återbäringsränta vid årets slut uppgick till 108 procent.

Styrelsen har beslutat om en policy för kollektiv konsolidering och återbärning i föreningen. I policyn anges att konsolideringsgraden bör ligga inom intervallet 95 – 110 procent med en långsiktig målnivå på 100 procent.

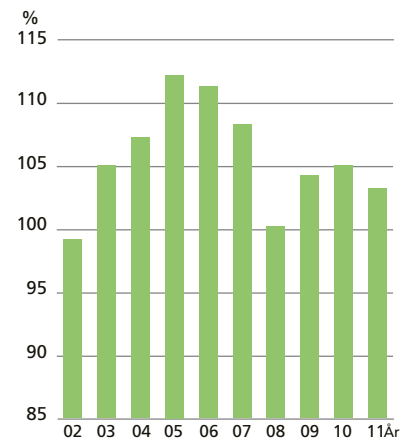
Beslut om att tilldela återbärning år 2011

Den goda nivån på konsolideringen vid årsskiftet innebar att styrelsen beslutat att efter av aktuarie utförd försäkringsteknisk utredning tilldela medlemmarna en återbärning för verksamhetsåret 2011 om 5 procent före avkastningsskatt och kostnader. Återbärningen tillförs medlemmarnas pensionskapital årsvis i efter-skott. Konsolideringsgraden vid årsskiftet efter beslutad återbärning för år 2011 uppgår till 103 procent.

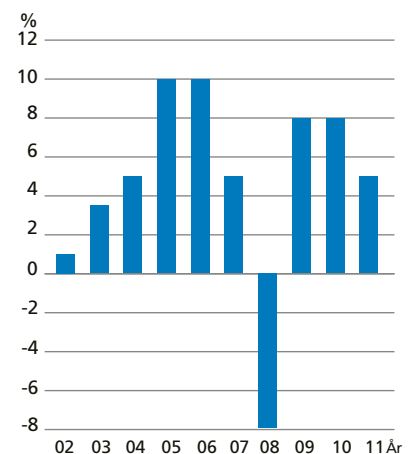
Utvecklingen av solvensen

Solvensen uttrycker hur stor del av den försäkringstekniska skulden som täcks av tillgångarna. Avkastningen på tillgångarna under året har varit positiv men det har inte kunnat motverka den negativa effekten av en kraftig uppvärdering av utestående åtaganden till följd av lägre marknadsräntor. Sammantaget har solvensgraden under året sjunkit med 22 procentenheter från 144 procent till 122 procent. Avkastningen har bidragit med en förstärkning med 4 procentenheter och förändringar i värderingen av utestående åtagande har bidragit med en försvagning om 26 procentenheter.

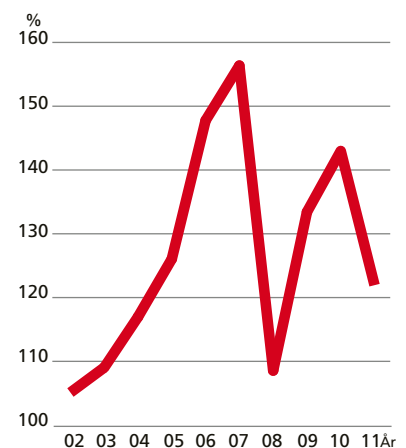
Kollektiv konsolideringsgrad

Återbäringsränta

Solvensgrad

Kapitaltillskott i form av förlagslån

Pensionsavtalet mellan parterna på det statliga avtalsområdet, PA 03 innebär att arbetsgivaren betalar premier till försäkringen Kåpan Tjänste för samtliga anställda men att anställda under 23 år inte tillförs premie. Enligt villkoren i stadgarna skall Kåpan Pensioner emittera ett evigt räntefritt förlagslån till parterna på ett belopp motsvarande de tillförda medlen. Under året har tillförts sådana medel om totalt 19 Mkr. Det emitterade förlagslånet kan endast återbetalas efter beslut av överstyrelsen och godkännande av Finansinspektionen. Förlagslånet utgör därmed en del av tillgängligt riskkapital i föreningen.

Avkastningsskatt

Föreningen betalar avkastningsskatt för medlemmarnas räkning. Utgångspunkt för skatteberäkningen är marknadsvärdet av föreningens tillgångar efter avdrag för finansiella skulder den 1 januari beskattningsåret. Avkastningen på dessa medel schablonberäknas efter en räntesats som är lika med den genomsnittliga statslåneräntan året innan beskattningsåret. Den framräknade schablonintäkten beskattas därefter med 15 procent. För föreningens vidkommande innebar detta att den inbetalade avkastningsskatten för år 2011 uppgick till 176 (174) Mkr.

Ledningsfunktioner och granskning

Kåpan Pensioners högsta beslutande organ är överstyrelsen. Ledamöterna i överstyrelsen är utsedda av parterna inom det statliga avtalsområdet. Hälften av ledamöterna är utsedda av Arbetsgivarverket och den andra hälften av de fackliga organisationerna. Det sammanlagda antalet ordinarie ledamöter uppgår till 30 med lika många personliga suppleanter. Under året har överstyrelsen hållit en ordinarie stämma och en extra stämma. Vid den extra stämman i november månad beslutades, på förslag från styrelsen, att från den 1 januari 2012 sänka den garanterade räntan för framtida premier från 2,0 % till 0,3 % med anledning av den låga nivån på gällande marknadsräntor.

Föreningens operativa verksamhet leds av en styrelse, som består av sex ledamöter med personliga suppleanter. Styrelsen är i likhet med överstyrelsen paritetiskt sammansatt. Styrelsen utser föreningens verkställande direktör. Under året har styrelsen haft tio sammanträden varav ett i form av ett två dagars seminarium. Viktiga frågor som behandlats, utöver förslagen till stämman, är den framtida långsiktiga placeringsinriktningen och hanteringen av risker i förvaltningen. Under året har styrelsen bl.a. uppdaterat och tagit beslut om merparten av föreningens policys. Styrelsen har även gått igenom och analyserat genomförda regelverksförändringar samt gjort konsekvensanalyser av sannolika kommande förändringar. Styrelsen har inom sig utsett ett ersättningsutskott där lönesättningen av verkställande direktören bereds och beslutas. Ersättningsarna till övriga ledande befattningshavare i föreningen beslutas av verkställande direktören i enlighet med den av styrelsen beslutade ersättningspolicyn.

Styrelsens och ersättningsutskottet ordförande är sedan den 23 februari 2006, Göran Ekström.

Administration

Föreningen hade förutom verkställande direktören vid årets slut nio anställda. Medelantalet anställda under året uppgick till 9 (9) personer med den huvudsakliga uppgiften att bedriva kapitalförvaltning och riskkontroll. Statens tjänstepensionsverk (SPV) i Sundsvall anlitas för att administrera försäkringsverksamheten. I uppdraget ligger att utveckla och underhålla föreningens försäkringsadministrativa system, göra premieinbetalningskontroll, utföra försäkringstekniska beräkningar, utfärda pensionsbesked, upprätthålla en väl fungerande kundtjänst och ombesörja pensionsutbetalningar.

Investeringar

Årets investeringar uppgick till 0 (10) Mkr. Föreningen har under tidigare år uppdaterat och moderniserat merparten av de centrala systemen i verksamheten. Under året har inga investeringar gjorts. Det försäkringsadministrativa systemet skrivs av på 10 år, övriga investeringar på 3 - 5 år.

Utblick inför framtiden

Kåpan Pensioner startade sin verksamhet år 1992 och är sedan år 2003 ickevals alternativ för den individuella ålderspensionen. Föreningens verksamhet ökar således hela tiden i omfattning vilket ställer större krav på organisationen men ger även stordriftsfördelar och möjligheter till en ökad effektivitet. Med nuvarande utveckling uppnås en balans mellan utbetalningar och inbetalningar ungefär år 2050 vilket innebär att organisationen löpande behöver utvecklas och anpassas.

Under år 2011 har arbete fortsatt med att effektivisera verksamheten och förbereda organisationen inför ett eventuellt införande av nytt regelverk för föreningens verksamhet samt övriga förändringar i det gällande regelverk.

Den strategiska inriktningen av verksamheten ligger fast och målsättningen är att sänka de redan låga kostnaderna ytterligare. Föreningen har inlett ett fördjupat samarbete med Statens tjänstepensionsverk (SPV) rörande bl.a. samordnade pensionsbesked, koordinerade hemsidor och gemensam kundtjänst. Syftet med samarbete är att ge medlemmarna en bättre information och en ökad förståelse för det statliga tjänstepensionsavtalet PA 03 och dess innehåll.

Behandling av årets resultat

Årets negativa resultat på 4 647 (+3 782) Mkr överförs till övriga fonder. Föreningens egna kapital uppgår därmed per den 31 december 2011 till 8 237 (13 024) Mkr.

Femårsöversikt

Resultat, Mkr	2011	2010	2009	2008	2007
Premieinkomst	3 710	3 650	3 417	3 637	2 715
Kapitalavkastning, netto	1 668	3 161	4 283	-5 203	393
Utbetalda försäkringsersättningar	-1 122	-941	-782	-643	-536
Utbetald återbäring ¹⁾	-159	-77	-96	-163	-122
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	-4 471	3 956	7 414	-9 597	2 254
Årets resultat	-4 647	3 782	7 236	-9 802	2 094

¹⁾ Utbetalningar redovisas som en avdragspost under Eget kapital, Rapport över förändring av eget kapital.

Ekonomisk ställning, Mkr	2011	2010	2009	2008	2007
Totala tillgångar ¹⁾	46 627	42 703	37 247	30 748	33 280
Placeringstillgångar ¹⁾	45 169	41 451	36 225	29 386	32 387
Försäkringstekniska avsättningar	38 356	29 673	27 800	28 335	20 980
Konsolideringskapital	8 237	13 024	9 305	2 154	12 113
Kapitalbas	8 222	13 005	9 292	2 153	12 110
Erforderlig solvensmarginal	1 534	1 187	1 112	1 133	839

¹⁾ Placeringstillgångar till verkligt värde och övriga tillgångar till bokfört värde.

Nyckeltal, procent	2011	2010	2009	2008	2007
Förvaltningskostnader ¹⁾	0,10	0,11	0,12	0,13	0,14
Totalavkastning	3,9	8,2	13,8	-15,6	1,5
Återbärränta	5,0	8,0	8,0	-8,0	5,0
Konsolideringsgrad	103	105	104	100	108
Solvensgrad	122	144	134	108	158

¹⁾ I förhållande till genomsnittliga placeringstillgångar.

Totalavkastning per tillgångsslag ¹⁾

	Marknadsvärde 2011-12-31		Marknadsvärde 2010-12-31		Total- avkastning i procent ²⁾ 2011 ³⁾
	Mkr	%	Mkr	%	
Aktierelaterade	12 625	27,1%	13 176	30,9%	-10,9
Räntebärande	25 363	54,4%	21 668	50,7%	10,3
Fastighetsrelaterade	4 978	10,7%	4 067	9,5%	10,9
Övriga placeringar	2 825	6,1%	3 161	7,4%	14,8
Övriga tillgångar	836	1,7%	631	1,5%	-
Summa tillgångar	46 627	100,0%	42 703	100,0%	3,9

¹⁾ Definieras i relation till vilket underliggande tillgångsslag som genererar avkastningen.

²⁾ Daglig tidsviktning av placeringarna i relation till värdeförändringar, ränteintäkter och utdelningar.

³⁾ Avkastningen på derivatinstrument som tecknats för att minska ränterisken i utestående försäkringsåtaganden är inkluderad i avkastningen för räntebärande placeringstillgångar.

Resultaträkning

Mkr	Not	2011	2010
Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelse			
Premieinkomst	3	3 710	3 650
Kapitalavkastning, intäkter	4	1 981	2 377
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	5	1 308	1 142
Utbetalda försäkringsersättningar	6	-1 122	-941
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar		-8 684	-1 872
Driftskostnader	7	-43	-42
Kapitalavkastning, kostnader	8	-293	-24
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	9	-1 328	-334
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-4 471	3 956
Icke-teknisk redovisning			
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-4 471	3 956
Avkastningsskatt	10	-176	-174
Årets resultat tillika totalresultat		-4 647	3 782

Rapport över totalresultat

Mkr	2011	2010
Årets resultat	-4 647	3 782
Övrigt totalresultat	0	0
Summa totalresultat	-4 647	3 782

Balansräkning

Mkr	Not	2011-12-31	2010-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella tillgångar			
Övriga immateriella tillgångar	11	15	19
Placeringstillgångar			
Andra finansiella placeringstillgångar			
Aktier och andelar	12	19 708	18 948
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	13	24 951	22 324
Derivat	14	510	179
	15	45 169	41 451
Fordringar			
Övriga fordringar	16	29	22
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar	17	1	2
Kassa och bank		1 015	862
		1 016	864
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränteintäkter		394	341
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		4	6
		398	347
Summa tillgångar		46 627	42 703
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget Kapital			
Andra fonder			
Övriga fonder		12 520	8 897
Evigt förlagslån		364	345
Årets resultat tillika totalresultat		-4 647	3 782
		8 237	13 024
Försäkringstekniska avsättningar			
Livförsäkringsavsättning	19, 20	38 339	29 655
Avsättning till oreglerade skador	21	17	18
		38 356	29 673
Avsättningar för andra risker och kostnader			
Skatt		12	0
Skulder			
Övriga skulder	22	20	5
		20	5
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		2	1
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		46 627	42 703
Poster inom linjen			
Ställda säkerheter	23	192	4
Åtaganden	23	22 041	23 290

Rapport över förändring av eget kapital

2011

Mkr	Övriga fonder	Evigt förlagslån	Årets totalresultat	Eget kapital
Ingående eget kapital föregående räkenskapsår	8 897	345	3 782	13 024
Vinstdisposition 2010	3 782		-3 782	0
Under räkenskapsåret utbetald återbäring	-159			-159
Omförda medel enligt stadgarna		19		19
Årets resultat tillika totalresultat 2011			-4 647	-4 647
Utgående eget kapital räkenskapsåret	12 520	364	-4 647	8 237

2010

Mkr	Övriga fonder	Evigt förlagslån	Årets totalresultat	Eget kapital
Ingående eget kapital föregående räkenskapsår	1 738	331	7 236	9 305
Vinstdisposition 2009	7 236		-7 236	0
Under räkenskapsåret utbetald återbäring	-77			-77
Omförda medel enligt stadgarna		14		14
Årets resultat tillika totalresultat 2010			3 782	3 782
Utgående eget kapital räkenskapsåret	8 897	345	3 782	13 024

Kassaflödesanalys

Mkr	1 jan – 31 dec 2011	1 jan – 31 dec 2010
Den löpande verksamheten ¹⁾		
Resultat före skatt	-4 471	3 956
Justering för poster som ej ingår i kassaflödet ²⁾	8 708	1 068
Betald avkastningsskatt	-176	-174
Utbetald återbäring ³⁾	-159	-77
Förändring av övriga rörelsefordringar	-58	150
Förändring av övriga rörelseskulder	28	-15
Kassaflöde från den löpande verksamheten	3 872	4 908
Investeringsverksamheten		
Investering i anläggningstillgångar	0	-9
Försäljning av finansiella placeringstillgångar	40 316	24 099
Köp av finansiella placeringstillgångar	-44 054	-28 638
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-3 738	-4 548
Finansieringsverksamheten		
Inbetalda utjämningsavgifter	19	14
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	19	14
Årets kassaflöde	153	374

Förändring av likvida medel

Mkr	2011	2010
Likvida medel vid årets början	862	488
Årets kassaflöde	153	374
Likvida medel vid årets slut ⁴⁾	1 015	862

¹⁾ Varav	1 jan – 31 dec 2011	1 jan – 31 dec 2010
Räntebetalningar	1 225	1 187
Ränteutbetalningar	132	116
Erhållna utdelningar	347	269

²⁾ Varav	1 jan – 31 dec 2011	1 jan – 31 dec 2010
Avskrivningar	4	4
Orealiserade vinster	-1 308	-1 142
Orealiserade förluster	1 328	334
Förändring av försäkringstekniska avsättningar	8 684	1 872

³⁾ Utbetald återbäring tas direkt från Övriga fonder.

⁴⁾ Likvida medel består av kassa och bankmedel.

Noter

Samtliga belopp i följande noter är angivna i miljontals kronor om inte annat anges.

NOT 1 Redovisningsprinciper

Allmän information

Årsredovisningen avges per 31 december 2011 och avser Kåpan pensioner försäkringsförening (Kåpan Pensioner) som är en försäkringsförening med säte i Stockholm. Adressen till huvudkontoret är Kungsgatan 4 B, Stockholm och organisationsnummer är 816400-4114. Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen den 21 februari 2012. Resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på årsstämman den 28 mars 2012.

Årsredovisningen är upprättad enligt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag (FFFS 2008:26, FFFS 2009:12 och 2011:28) samt Rådet för finansiell rapportering, rekommendation RFR 2.

Kåpan Pensioner tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS vilket innebär att internationella redovisningsstandarder tillämpas i den utsträckning det är möjligt enligt svensk lag på redovisningsområdet.

En ny försäkringsrörelselag trädde i kraft 1 april 2011. Försäkringsföreningar som var verksamma när lagen trädde i kraft ska före utgången av år 2014 ansöka om tillstånd enligt den nya lagen men till dess att tillståndsfrågan prövats slutligt ska föreningen fortsätta driva verksamheten och även i övrigt omfattas av bestämmelserna i lagen om understödsföreningar och fortsätta att tillämpa äldre föreskrifter med stöd av registreringen enligt den nya försäkringsrörelselagen. Regeringen har under 2011 låtit en särskild utredare lämna förslag angående hur Solvens II-direktivet ska genomföras i svensk rätt. På tjänstepensionsområdet föreslår denna utredning att en ny form av institut ska införas i Sverige – tjänstepensionsinstitut, och föreslår att bestämmelser om tjänstepensionsrörelse ska tas in i en ny fristående lag. I samband med omvandlingen av understödsföreningarna ska föreningarnas nuvarande registrering kunna omvandlas till ett motsvarande verksamhetstillstånd för tjänstepensionsrörelse med en övergångsperiod fram till och med år 2015. Kåpan Pensioner avvaktar regeringens beslut i frågan om den föreslagna lagen för tjänstepensionsinstitut.

Förutsättningar vid upprättande av den finansiella rapporten

Kåpan Pensioners funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Finansiella tillgångar och skulder värderas till verkligt värde. Övriga tillgångar och skulder är redovisade till anskaffningsvärde.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med lagbegränsad IFRS kräver att försäkringsföretagets ledning gör bedömningar och uppskattningar samt antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Resultatet av dessa uppskattningar och antaganden används sedan för att bedöma de redovisade värdena på tillgångar och skulder som inte annars framgår tydligt från andra källor. Verkliga utfall kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

En källa för bedömningar och osäkerheter är värdet på de åtaganden som ligger i de försäkringskontrakt som föreningen har tecknat. En annan källa till bedömningar och osäkerhet är värderingen av finansiella tillgångar för vilka det inte finns något observerbart marknadspris. För dessa instrument används antingen objektiva externa värderingar eller ett värde baserat på en bedömning av förväntade framtida kassaflöden. Vid behov kompletteras dessa värderingar med ytterligare bedömningar beroende på osäkerheten i marknadssituationen.

Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Utländsk valuta

Tillgångar och skulder i utländsk valuta omräknas till svenska kronor efter balansdagens valutakurs.

Valutakursförändringar redovisas i resultaträkningen netto inom raden Kapitalavkastning, intäkter eller Kapitalavkastning, kostnader. Terminskontrakt i utländsk valuta används i huvudsak för att eliminera valutakursrisken i utländska aktier och andelar.

Redovisning av försäkringsavtal

Försäkringskontrakt redovisas och värderas i resultat- och balansräkning i enlighet med sin ekonomiska innebörd. Samtliga kontrakt redovisas som försäkringsavtal. Klassificeringen baseras på att föreningen garanterar en viss ränta på inbetalade premier samt ett antal övriga åtaganden som innebär att föreningen tar på sig en betydande försäkringsrisk i relation till försäkringstagaren.

Premieinkomst

Premieinkomsten för året består av emottagna premier.

Premieinkomsterna för Kåpan Tjänste avser under året inbetalda premier med avdrag för så kallade utjämningsavgifter enligt förenings stadgar. För Kåpan Plus, Kåpan Extra och Kåpan Ålderspension motsvarar premieinkomsten vad som inbetalats under året.

Livförsäkringsavsättning

Samtliga livförsäkringsavsättningar avser tjänstepensioner och värderas enligt principerna i EU:s tjänstepensionsdirektiv. Det innebär att föreningens åtagande värderas enligt så kallade aktsamma antaganden. Avsättningen beräknas enligt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om val av räntesats för att beräkna livförsäkringsavsättningar (FFFS 2008:23). Det innebär att avsättningen marknadsvärderas med utgångspunkt i gällande marknadsräntor för motsvarande löptider som gjorda åtaganden. Livförsäkringsavsättningen motsvarar beräknat kapitalvärde av föreningens åtaganden. Antaganden om framtida dödlighet, ränta, driftskostnad och skatt har beaktats. Samtliga dödlighetsantaganden som görs är könsberoende. Utbetalade pensioner beräknas dock utifrån könsneutrala antaganden. Antagandet om driftskostnader förväntas motsvara framtida faktiska kostnader för administrationen.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättningen utgörs av sjukräntor för anställda inom PA-91-avtalet som vid utgången av 2011 var arbetsoförmögna minskat med eventuella slutbetalningspremier för de samma under 2012. Föreningens aktuarie beräknar avsättningen. Förändring i oreglerade skador redovisas i not 21.

Redovisning av kapitalavkastning

Kapitalavkastning, intäkter

Intäkter avser avkastning på placeringstillgångar i form av utdelning på aktier och andelar, ränteintäkter, valutakursvinster (netto), återförda nedskrivningar och realisationsvinster (netto).

Kapitalavkastning, kostnader

Kostnader för placeringstillgångar utgörs av kapitalförvaltningskostnader, räntekostnader, valutakursförluster (netto), av- och nedskrivningar samt realisationsförluster (netto).

forts. Not 1

Avkastningsskatt

Avkastningsskatt är inte en skatt på föreningens resultat, utan betalas av föreningen för försäkringstagarnas räkning. Värdet på de nettotillgångar som förvaltas för försäkringstagarnas räkning belastas med avkastningsskatt som beräknas och betalas varje år. Kostnaden redovisas som skattekostnad.

Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar som förvärvas av Kåpan Pensioner redovisas till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar (se nedan) och eventuella nedskrivningar. Immateriella tillgångar skrivs av på mellan tre till fem år från det datum då de är tillgängliga för användning. Det försäkringsadministrativa systemet skrivs av på 10 år.

Finansiella instrument

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen är aktier och andra egen kapital instrument, räntebärande värdepapper, förlagslån och olika former av derivat.

Förvärv och avyttring av finansiella instrument redovisas på affärsdagen, som utgör den dag då föreningen förbinder sig att förvärva eller avyttra instrumentet.

Kåpan Pensioner har som princip att värdera samtliga placeringstillgångar till verkligt värde via resultaträkningen (fair value option) dels därför att föreningen löpande utvärderar kapitalförvaltningens verksamhet på basis av verkliga värden, dels därför att när det gäller räntebärande tillgångar så reducerar detta en del av den redovisningsmässiga inkonsekvens och volatilitet som annars uppstår när livförsäkringstekniska avsättningar löpande omvärderas genom en diskontering med en aktuell ränta.

Följande punkter sammanfattar de metoder och antaganden som främst använts för att fastställa verkligt värde på de finansiella instrumenten i redovisningen.

Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en handlare, mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknads-transaktioner på affärsmässiga villkor. Eventuella framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. Den största delen av föreningens finansiella instrument har ett verkligt värde baserat på priser som är kvoterade på en aktiv marknad.

Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad

Om marknaden för ett finansiellt instrument inte är aktiv, så erhålls en uppskattning av det verkliga värdet genom tillämpning av modellbaserad värderingsteknik enligt följande:

För onoterade aktier så tar respektive extern portföljförvaltare fram värderingen baserat på tillgänglig prisinformation. Normalt sett föreligger en tidsmässig förskjutning i denna värdering med 1 – 3 månader. Detta innebär att värderingarna per 2011-12-31 typiskt sett baseras på värdebesked från förvaltarna framtagna under perioden 2011-09-30 – 2011-11-30.

För vissa finansiella instrument erhålls uppgifter om verkligt värde genom en bedömning av värdet. Värderingen görs då i regel med utgångspunkt i en uppskattning av det förväntade framtida kassaflödet. Kåpan Pensioner utvärderar värderingen med regelbundna intervaller och prövar dess giltighet genom att bedöma dess rimlighet och att använda parametrar och prognoser som överensstämmer med den faktiska utvecklingen.

För vissa räntebärande placeringar har en modellbaserad kassaflödevärdering av den underliggande företagslåneportföljen i respektive placering legat till grund för värderingen.

Derivatinstrument

Derivatinstrument tas upp till det verkliga värde utifrån det värde som erhålls från motpart där verkligt värde beräknats med hjälp av en värderingsmodell som är etablerad på marknaden för värdering av den typ av derivatinstrument som det är fråga om.

Viktiga bedömningar samt källor till osäkerhet

Som framgår av ovanstående avsnitt, Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad, baseras värderingen till verkligt värde på värderingsmodeller. En sådan värdering grundas till del på observerbara marknadsdata och till del, i avsaknad av sådana, på antaganden om framtida förhållanden. Värderingar som inte baseras på publicerade prisnoteringar innebär osäkerhet.

Graden av osäkerhet varierar och är störst när framtidsantaganden måste göras som inte grundas på observerbara marknadsförhållanden. För vissa av antagandena kan mindre justeringar ge betydande effekt på det uppskattade värdet. När placeringarna blir aktuella att realisera i framtiden kan det verkliga uppnådda försäljningspriset komma att avvika från tidigare uppskattningar, vilket kan ge en betydande positiv eller negativ resultat effekt.

Som också framgår av avsnittet föreligger beträffande onoterade aktier en tidsfördröjning beträffande värderingstidpunkten. I en marknad med sjunkande marknadspriser innebär detta att de uppskattade verkliga värdena överskattas och vice versa.

Finansiella skulder

Upplåning samt övriga finansiella skulder, t.ex leverantörsskulder värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Materiella tillgångar

Materiella tillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma föreningen till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella tillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar med tillägg för eventuella uppskrivningar. Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod.

Personatorutrustning kostnadsförs vid anskaffningstidpunkten. Konst för utsmyckningsändamål värderas till anskaffningsvärde.

Pensioner

Anställda i föreningen har individuellt baserade pensionsplaner med utgångspunkt i pensionsavtalet för bank- och försäkringsanställda. Pensionen är tryggad genom försäkringsavtal. Avgifter till dessa redovisas som en driftskostnad i resultaträkningen.

Evigt förlagslån

Enligt gällande pensionsavtal betalar arbetsgivaren för varje anställd premie till föreningen för tjänstepensionsförsäkring. Premiens storlek regleras i gällande pensionsavtal. Arbetsgivaren betalar även avgift för anställd som omfattas av pensionsavtal men som inte uppnått 23 års ålder och därför inte tillgodoräknas premier för den kompletterande ålderspensionen (Kåpan Tjänste). I enlighet med föreningens stadgar tillförs dessa icke allokaterade avgifter föreningen som ett räntefritt evigt förlagslån från parterna på det statliga avtalsområdet.

NOT 2 Upplysningar om väsentliga risker osäkerhetsfaktorer

Föreningens redovisade resultat beror dels av försäkringsverksamheten och de försäkringsrisker som hanteras där, dels av placeringsverksamheten och finansiella risker. Risk och riskhantering är därför en central del av verksamheten. Nedanstående not omfattar en beskrivning av riskhanteringsorganisationen samt kvantitativa och kvalitativa upplysningar om försäkringsrisker och finansiella risker.

Syftet med föreningens riskhanteringsorganisation är att identifiera, mäta och styra de största riskerna som företaget är exponerat för. Ett viktigt syfte är även att bedöma om risknivån är godtagbar i förhållande till den solvens som föreningen har vid var tidpunkt.

Finansiella risker kan hanteras på två principiella sätt. Dels kan åtgärder vidtas som reducerar effekten av finansiella risker, detta sker inom ramen för riskhanteringsprocessen. Dels kan kapital allokteras till en buffert för att täcka förluster som de finansiella riskerna kan komma att generera.

Föreningens riskhanteringsorganisation är uppbyggd enligt följande.

Huvudansvaret för de risker som föreningen är utsatt för ligger på styrelsen. Styrelsen fastställer de riktlinjer som ska gälla för riskhantering, riskrapportering, intern kontroll och uppföljning, samt att det finns en samlad funktion i företaget för riskkontroll, och att det finns en samlad funktion för regelefterlevnad (compliance). Styrelsen har i särskild instruktion inom vissa ramar delegerat ansvaret för riskhantering till olika andra funktioner i föreningen, VD, Kapitalförvaltningschefen och Risk Manager. Instruktionerna revideras regelbundet av styrelsen för att säkerställa att de korrekt återspeglar verksamheten. Försäkringsrisker analyseras fortlöpande av föreningens aktuarie. Konsulter anlitas vid behov.

Implementering och uppföljning av styrdokument och rutiner i organisationen är ett kontinuerligt arbete, där styrdokument och rutiner kontrolleras och revideras regelbundet för att säkerställa att de korrekt återspeglar gällande marknadsvillkor samt aktuella villkor i föreningens försäkringsprodukter.

Genom återkommande utbildningsaktiviteter samt tydliga processer säkerställs att riskkontrollen fungerar i hela organisationen och att varje anställd förstår sin roll och sitt ansvar. Att detta är uppfyllt kontrolleras av styrelsen genom sina beslut om årligen återkommande oberoende granskning som genomförs av interrevisionen.

Risker i försäkringsverksamheten

Föreningens åtaganden består av avgiftsbetalad pensionsförsäkring med garanterad avkastning. Den risk som föreligger beträffande dessa försäkringar är att föreningen inte kan infria sina förpliktelser. För att begränsa risken för att detta skall inträffa görs de antaganden som ligger till grund för beräkning av garanterade pensionsbelopp med säkerhetsmarginaler.

Försäkringsrisken består av flera olika delar där nivån på medlemmarnas garanterade avkastning är den största. En risk är livsfallsrisken, som påverkas av antaganden kring livslängd, och som avser att den faktiska livslängden blir längre än den antagna lägre dvs medlemmarna blir äldre än vad som är antaget, vilket leder till att utbetalningar av ålderspensioner görs under en längre tid. En högre livsfallsrisk innebär att de försäkringstekniska avsättningar som föreningen gjort för att täcka kommande pensionsutbetalningar inte fullt ut täcks av gjorda avsättningar. För föreningen som har en utbetalningstid för huvuddelen av pensionskapitalet under 5 år, under den period när medlemmarna är mellan 65 – 70 år, så är livsfallsrisken relativt liten jämfört med den typ av pensioner som betalas ut livslångt. I och med pensionsavtalet PA 03 har Kåpan fått en successivt ökande andel livslånga pensioner genom den individuella ålderspensionen. Över tiden kommer därmed livslångsrisken att öka i verksamheten.

Dödsfallsrisk, sjukfallsrisk och annullationsrisk är tre andra typer av risker, som inom föreningens verksamhet bedöms vara marginella. Begreppet dödsfallsrisk avser dödsfallsersättningar, dvs. ersättningar som betalas ut i samband med dödsfall. Sjukfallsrisk innebär att sjukligheten hos de försäkrade blir högre än man räknat med i de gjorda antagandena, eller att avveckling av pågående sjukfall tar längre tid än man antagit.

Annullationsrisk avser att försäkringstagaren gör uppehåll i premiebetalningarna, eller återköper eller för över sin försäkring till någon annan. Avsättningarna i föreningen görs enligt det regelverk som syftar till att åtaganden alltid ska kunna infrias. Försäkringsrisk omfattar både risken att försäkringsutfallet under det kommande året blir ovanligt ogynnsamt (slumprisk, avsättning för ej intjänad premie, och kvardröjande risker) och att avvecklingen av oreglerade skador blir dyrare än beräknat (parameterfel). Beräkningarna av bästa skattning, slumprisk och annullationsrisk baseras på faktiska bestånd på balansdagen. Merparten av dessa risker ligger utanför ramen för föreningens nuvarande verksamhet t.ex. innebär pensionsavtalet PA 03 att Kåpens ansvar för slutbetalning av återstående premier till pension vid bl.a. sjukdom upphör över tid.

2011

Antagande	Förändring i antagande	Förändring i avsättning, Mkr
Livslängdsökning	20 %	491
Kostnadsinflation	20 %	164
Diskonteringsränta	1%-enhet	-5 224

2010

Antagande	Förändring i antagande	Förändring i avsättning, Mkr
Livslängdsökning	20 %	314
Kostnadsinflation	20 %	115
Diskonteringsränta	1%-enhet	-3 114

Hantering av ränterisker i utestående försäkringsåtaganden

De åtaganden föreningen har består till en dominerande del av fasta garanterade räntor på inbetalade premier. Dessa åtaganden har i den försäkringstekniska avsättningen värderats, i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd, med utgångspunkt i aktuella marknadsräntor för motsvarande löptider.

Under året har effekten av förändringar av marknadsräntorna inneburit att värdet på gjorda åtaganden har stigit i värde med 7 238 (-387) Mkr. För att minska den utestående ränterisken i gjorda åtaganden har avtal om olika former av räntesäkringar tecknats. Avtalen innebär att den fasta räntan i åtagandena byts mot en rörlig ränta med en mindre risk för värdeförändring. Utestående avtal om räntesäkring omfattade totalt 11 975 (10 800) Mkr. Värdeförändringen för räntesäkringarna uppgår till 740 (234) Mkr. Den sammanlagda resultateffekten och negativa påverkan på solvensen uppgår därmed till 6 498 (167) Mkr.

Hantering av matchningsrisk

Föreningens sammantagna utestående ränterisker (matchningsrisk) är en sammanvägning av de räntebärande tillgångarna och den utlovade pensionsutbetalningen inklusive den garanterade räntan på medlemmarnas sparande fram till dess utbetalning. Matchningsrisken definieras som den ränterisk som kan beräknas som skillnaden mellan durationen på samtliga tillgångar inklusive räntederivat och durationen på pensionskulden. Utestående matchningsrisk mäts som ränterisk-täckningsgrad. Ränterisk-täckningsgraden bör enligt styrelsens beslut ej understiga 30 % och skall löpande anpassas till utvecklingen av solvensgraden och behovet av räntesäkring av utställda åtaganden. Ränterisk-täckningsgraden uppgår till 33,0 (35,6) procent.

Matchningsrisk hanteras även genom att föreningen regelbundet genomför s k ALM-studier, dvs en beräkningsteknisk utvärdering för att finna en optimal mix av olika tillgångsslag som kan matcha skulderna över tid, för att säkerställa att tillgångarna alltid räcker till för att täcka skulderna i den takt de förfaller till betalning.

forts. Not 2

Utestående löptider på räntebärande tillgångar och skulder

2011	högst 1 år	1-3 år	3-5 år	5-10 år	+10 år	utan ränta	Summa nominellt	Summa marknadsvärde
Tillgångar								
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 269	6 653	15 001	5 458	1 151	0	29 532	24 951
Räntederivat	556						556	556
Skulder								
Livförsäkringsteknisk avsättning	-1 288	-3 042	-3 304	-8 246	-41 065	-17	-56 962	-38 356
Kumulativ exponering	537	3 611	11 697	-2 788	-39 914	-17	-26 874	-12 849
2010	högst 1 år	1-3 år	3-5 år	5-10 år	+10 år	utan ränta	Summa nominellt	Summa marknadsvärde
Tillgångar								
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 316	6 393	11 230	5 862	2 444	0	27 245	22 324
Skulder								
Räntederivat	-23						-23	-23
Livförsäkringsteknisk avsättning	-1 108	-2 730	-3 093	-7 769	-38 257	-18	-52 975	-29 673
Kumulativ exponering	185	3 663	8 137	-1 907	-35 813	-18	-25 753	-7 372

Mål, principer och metoder för hantering av finansiella risker

I föreningens verksamhet uppstår olika typer av finansiella risker som marknadsrisk, kreditrisk, likviditetsrisk. Det förekommer även operativa risker. I syfte att begränsa och kontrollera risktagandet i verksamheten har föreningens styrelse fastställt en placeringpolicy med riktlinjer och instruktioner för finansverksamheten.

Allmänna mål för riskhantering

Föreningens tillgångar skall placeras på det sätt som bäst gagnar medlemmarnas intressen, och överdriven riskkoncentration skall undvikas genom tillbörlig diversifiering mellan och inom olika tillgångsslag. Tillgångarna skall, med beaktande av föreningens försäkringsåtaganden och förändringar i framtida värde och avkastning, placeras så att föreningens betalningsberedskap är tillfredsställande, och att en tillräcklig förväntad avkastning uppnås inom ramen för en aktsam förvaltning.

Allmänna principer för riskhantering

Risktagandet i föreningen skall vara rimligt i förhållande till gjorda åtaganden. Det innebär att eftersträva ett begränsat risktagande inom ramen för de krav som ställs på matchning, diversifiering och risktagande. Risktagandet skall också, vid varje tidpunkt, stå i rimlig proportion till föreningens långsiktiga mål för avkastningen vilket uttrycks som nivån på de garanterade åtagandena och förväntad återbäringränta.

Metoder för riskhantering

Värdefall på tillgångssidan kan begränsas med i princip tre olika metoder. Den första metoden är att sprida riskerna på olika tillgångsslag, t ex aktier, räntebärande placeringar, fastigheter, osv. Att sprida riskerna med diversifiering är en grundläggande regel inom kapitalförvaltning. Den andra metoden innebär att sälja riskfyllda tillgångar när portföljen minskar i värde för att på så vis skydda kapitalet, men metoden innebär samtidigt att sälja när priset är lågt och det är inte en bra förvaltningsstrategi. Den tredje metoden är att använda s.k. kapitalskyddade placeringar, som exempelvis obligationer där man återfår åtminstone det nominella beloppet på obligationens förfallodag. Ytterligare en metod att begränsa risken för förluster är att inte investera alltför mycket i ett och samma bolag (eller koncern). Operativa risker, däremot, begränsas genom regelbunden översyn av rutiner och arbetssätt, och genom att styrelsen regelbundet låter utföra en oberoende granskning av verksamheten och av såväl tillgångsförvaltningen som hanteringen av de försäkringstekniska avsättningarna.

Hantering av ränterisk

Ränterisken uttrycker den förändring av marknadsvärdena på ränterelaterade instrument som uppstår vid rörelser i det allmänna ränteläget. Värdeförändringen, och därmed risken, är kopplad till vilken räntebindningstid (duration) respektive instrument och hela investeringsportföljen har vid varje tidpunkt. Ränterisken i placeringar i ränterelaterade instrument mäts med utgångspunkten att varje dags räntebindning ökar ränterisken, och ökar med åtagandenas löptid. Genomsnittlig räntebindningstid är ett elasticitetsmått avseende ränterisk som anger effekten när samtliga marknadsräntor förändras lika mycket (parallellskifte).

Den sammanlagda utestående ränterisken vid en förändring av diskonteringsräntan med 1 procentenhet uppgår till 3 691 (1 693) Mkr.

Hantering av aktiekursrisk

Aktiekursrisk är risken för att marknadsvärdet på en aktieplacering sjunker på grund av förändringar i dess kurs på aktiemarknaden. För att minska aktierisken i aktieportföljen bör en, i förhållande till portföljens storlek, god diversifiering av innehaven eftersträvas.

För aktierelaterade instrument mäts risken genom att analysera hur mycket marknadsvärdet påverkas av fallande eller stigande aktiekurser. I avsnittet "känslighetsanalys", nedan, redogörs för den utestående aktiekursrisken. Den sammanlagda utestående aktierisken vid en kursförändring om 10 procentenheter uppgår till 1 518 (1 664) Mkr.

Hantering av fastighetsprisrisk

Fastighetsprisrisk är risken för att marknadsvärdet på en fastighetsplacering sjunker i värde. Fastighetsprisrisk mäts som en minskning av fastighetsplaceringarnas marknadsvärde. Den sammanlagda utestående fastighetsprisrisken vid en värdeförändring om 10 procentenheter uppgår till 360 (258) Mkr.

Hantering av valutarisk

Valutarisk uppstår till följd av värdeförändringar i tillgångar och skulder som följd av förändringar i valutakurserna. Valutarisken mäts som en procentuell andel av de utländska tillgångar som ej är valutasäkrade. För föreningen är samtliga åtaganden på skuldsidan i svenska kronor. Därmed är samtliga tillgångar, som är i utländsk valuta och ej valutasäkrade, behäftade med valutarisk. Exponering för valutarisk får, enligt styrelsens beslut, inte överstiga 15 procent av de totala tillgångarnas värde.

forts. nästa sida

forts. Not 2

Valutaexponeringen uppgår efter valutasäkring till 8,7 (8,4) procent av placeringstillgångarnas värde. Bruttoexponeringen, dvs. valutaexponering utan valutaterminer, uppgår till 12 782 (11 794) Mkr. Den sammanlagda utestående valutarisken beräknas vid en förändring av valutakurserna på 10 procentenheter uppgår till 371 (352) Mkr.

Valutaexponeringens fördelning i olika valutor:

	2011	2010
USD	10,3%	12,1%
EUR	1,2%	-0,2%
GBP	-1,0%	-1,5%
AUD	-0,9%	-0,8%
JPY	-0,7%	-0,8%
CHF	-0,1%	-0,3%
Övriga	-0,1%	-0,1%
	8,7%	8,4%

Hantering av kreditrisk

Med kreditrisk avses risken för förlust om motparten inte fullgör sina betalningsförpliktelser. Kreditrisk kan, med vissa antaganden, ses som skillnaden i värdering av ett värdepapper med kreditrisk, och värderingen av en riskfri obligation med likartade villkor och samma duration. Skillnaden (räntedifferensen) kallas för kreditspread, och definieras som skillnaden i ränta mellan en riskfri obligation utgiven av staten, och vad en utgivare som kan gå i konkurs (t.ex. ett företag) får betala.

Kreditrisken mäts genom en beräkning av hur marknadsvärdet på tillgångar med kreditrisk förändras, om skillnaden mellan den riskfria räntan och räntan på tillgångar med kreditrisk förändras med ett visst antal procent. Den sammanlagda utestående kreditrisken beräknad med ett antagande om en fördubbling av noterade kreditspread uppgår till 2 163 (1 437) Mkr.

Fem största exponeringarna, fastighetsbolag			Fem största exponeringarna ej kreditinstitut	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
1.	1,46%	1,87%	1.	1,93%
2.	0,82%	0,73%	2.	1,50%
3.	0,60%	0,64%	3.	1,27%
4.	0,50%	0,59%	4.	1,10%
5.	0,49%	0,58%	5.	0,85%
Kvot ¹⁾	3,87%	4,41%	Kvot ¹⁾	6,65%

Fem största exponeringarna, kreditinstitut			Fem största exponeringarna säkerställda obl.	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
1.	8,45%	9,82%	1.	5,50%
2.	7,38%	8,21%	2.	4,98%
3.	7,26%	8,11%	3.	4,58%
4.	6,08%	7,82%	4.	4,50%
5.	5,29%	6,41%	5.	2,69%
Kvot ¹⁾	34,46%	40,37%	Kvot ¹⁾	22,25%

Samtliga procentsatser uttryckta som andel av nuvärdet av FTA på balansdagen, och ingår i föreningens regelbundet återkommande rapportering av skuldteckning till Finansinspektionen.

¹⁾ Koncentrationskvoten beräknas enligt $CR_m = \sum_{i=1}^m \tau_i$ där summan beräknas över de 5 största innehaven ($m = 5$).

Hantering av motpartsrisk

Föreningen placerar sitt kapital i många olika tillgångsslag. Motpartsrisk är ett mått på sannolikheten att en motpart inte kan fullfölja sina betalningsåtaganden. Risken hanteras genom att värdet av en enskild placering begränsas enligt styrelsens beslut om hur placeringar får göras. Begränsningarna omfattar hela grupper eller koncerner och samtliga värdepapperstyper.

Med en grupp avses två eller flera fysiska eller juridiska personer som utgör en helhet ur risksynpunkt därför att någon av dem har, direkt eller indirekt, ägarinflytande över en eller flera av de övriga i gruppen, eller att de utan att stå i sådant förhållande har sådan inbördes anknytning att någon eller samtliga av de övriga kan råka i betalningssvårigheter om en av dem drabbas av finansiella problem.

Översiktlig redogörelse för gällande begränsningar och utestående risker

Gällande begränsningar i placeringspolicy:

Kreditvärdighet	Av totala tillgångar	Maximalt /motpart	Av totala tillgångar	Största motparts-exponering
Mycket hög	50%	5,0% ¹⁾	33,1%	2,2%
Hög	25%	2,5% ²⁾	8,7%	1,6%
Medel	10%	1,0%	5,6%	0,8%
Låg	5%	0,5%	3,6%	0,5% ³⁾

¹⁾ Svenska bostadsinstitut max 10 %

²⁾ Statligt helägda bolag max 5 %

³⁾ Exklusive av styrelsen beslutade undantag, om sådana finns.

För obligationer och andra skuldförbindelser utfärdade eller garanterade av svenska staten finns ingen begränsning.

Hantering av kassaflödesrisk

Föreningen hanterar kassaflödesrisken genom att, vid varje tidpunkt, säkerställa att de lätt omsättningsbara tillgångarna täcker pensionsutbetalningarna för minst tre år framåt i tiden. Föreningen har ett betydligt större inflöde av premier än utflöde av pensionsbetalningar, vilket gör att kassaflödesrisken är begränsad. Kassaflödesrisken mätt som kvoten mellan nuvärdet av tre års pensionsutbetalningar och marknadsvärdet av räntebärande papper med rating AAA uppgår till 42,53 (22,88) procent.

Hantering av transaktionsrisk (settlementrisk)

Transaktionsrisk innebär risk för att en förmedlande part inte kan fullgöra sitt åtagande i samband med en transaktion av ett finansiellt instrument, och därmed orsaka någon av parterna en förlust. Risken hanteras genom att handel med värdepapper endast får ske med värdepappersbolag godkända av den svenska tillsynsmyndigheten, eller av motsvarande utländsk myndighet, då det gäller utländska värdepappersbolag. Vid handel med värdepapper, som inte är föremål för clearing, genom svensk tillsynsmyndighet eller av motsvarande utländsk myndighet godkänt clearinghus, får dock endast motpart utgöras av värdepappersbolag som ingår i bankkoncern med mycket hög kortfristig kreditvärdighet. Föreningens tillgångar ska förvaras i depå hos värdepappersinstitut godkända av den svenska tillsynsmyndigheten eller motsvarande utländsk myndighet då det gäller utländskt värdepappersinstitut.

Bedömning av nivån på de samlade riskerna i verksamheten

Med marknadsrisk avses förändringen i värdet av en finansiell tillgång när priset som bestämmer tillgångens värde förändras. Det finns tre typer av marknadsrisk: valutarisk, ränterisk och andra prisrisker. I finansiell verksamhet utgörs de viktigaste marknadsriskerna av ränterisk, valutarisk och aktiekursrisker (prisrisk). Känsligheten för prisförändringar är olika för olika tillgångsslag. Aktier är generellt sett mer känsliga för prisförändringar än ränteplaceringar.

Då det gäller aktier är det framför allt kursrisken som beaktas. Då det gäller utländska placeringar tillkommer även valutarisk. Styrelsen har fastställt en placeringspolicy som bl.a. begränsar aktiekursrisken. Aktieportföljen skall vara väl diversifierad så att förlusten i enskilda placeringar inte utgör alltför stor risk för förvaltningsresultatet som helhet. Riskspridningen skall dessutom ske genom placeringar i olika branscher och på olika marknader.

forts. nästa sida

forts. Not 2

Känslighetsanalys

Riskvariabel	Placerings- tillgångar	Påverkan på livförsäkrings- avsättning	Eget kapital
Värdenedgång på aktier, 10%	-1 518	-	-1 518
Värdenedgång, fastighetsrelaterat, 10%	-360	-	-360
Fördubblad kreditspread	-2 163	3 164	1 001
Valutakursfall, 10%	-371	-	-371
Ränteuppgång, 1%	-1 533	5 224	3 691

Vid beräkning av effekten på livförsäkringsavsättningen ovan har hänsyn tagits till skatt och kostnader.

Hantering av operativ risk

Med operativ risk avses risken för att fel eller brister i administrativa rutiner leder till oväntade ekonomiska eller förtroendemässiga förluster. Dessa kan exempelvis orsakas av bristande intern kontroll, bristfälliga system eller teknisk utrustning. Även risken för oegentligheter, interna eller externa, ingår bland de operativa riskerna. De operativa riskerna motverkas genom den interna kontrollen av verksamheten. Upprätthållandet av en god intern kontroll är en ständigt pågående process och omfattar bl.a. krav på att det skall finnas ändamålsenliga rutiner och instruktioner samt klart definierade ansvars- och arbetsfördelning för föreningens medarbetare. Upprätthållandet av en god intern kontroll förutsätter även IT-stöd med inbyggda avstämningar och kontroller, behörighetssystem till lokaler och utrustning, liksom interna informations- och rapporteringssystem för att bl.a. tillgodose styrelsens och ledningens krav på information om exempelvis riskexponering och aktuell information om föreningens tillgångar och skulder. Informationsssäkerhet är ett annat hjälpmedel för att upprätthålla en god intern kontroll. Rent allmänt gäller att den största andelen av händelser hänförliga till operativa risker, oavsett deras allvarlighetsgrad, handlar om prissättning, tillämpning av prissättningsmodeller, fel i data, förändrade förutsättningar kring de antaganden modellerna bygger på, eller andra typer av fel som alla har det gemensamt att de kombinerar data med användandet av modeller. Användandet av prissättningsmodeller, och i vilken grad dessa modeller är tillförlitliga, är ett område som fått större uppmärksamhet på senare år.

Övergripande riktlinjer avseende operativa risker har fastställts av styrelsen och erhåller genom VD månatligen (eller vid behov oftare) återrapportering avseende operativa risker. Genom att endast tio (tio) anställda svarar för föreningens ledning och kapitalförvaltning har styrelsen, i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter och god sed, beslutat att anlita externa internrevisorer bl.a. för att utföra den oberoende granskningen av föreningens verksamhet.

Kåpan Pensioner har tecknat avtal med Statens tjänstepensionsverk (SPV) om att administrera försäkringsverksamheten. Föreningens interna revision har inom ramen för styrelsens uppdrag även ansvaret för att utvärdera de tjänster som köps in från SPV.

NOT 3 Premieinkomster

	2011	2010
Premieinkomster Kåpan Tjänste	1 825	1 789
Premieinkomster Kåpan Extra	640	667
Premieinkomster Kåpan Plus	102	110
Premieinkomster Kåpan Ålderspension	1 143	1 084
	3 710	3 650

All premieinkomst avser avtal tecknade i Sverige. Samtliga avtal är återbäringsberättigade liksom att Kåpan-försäkringarna är kollektivt avtalade individuella försäkringar.

NOT 4 Kapitalavkastning, intäkter

	2011	2010
Aktieutdelningar	347	269
Ränteintäkter		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper inklusive bankbehållning och motsvarande	1 066	1 081
Derivat	27	0
Valutakursvinster, netto	6	3
Realisationsvinster, netto		
Aktier	0	847
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	0	5
Derivat	535	172
	1 981	2 377

Allt resultat är hänförligt till finansiella tillgångar med värdeförändringar över resultaträkningen.

NOT 5 Orealiserade vinster på placeringstillgångar

	2011	2010
Aktier och andelar	0	834
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	995	0
Derivat	313	308
	1 308	1 142

NOT 6 Försäkringsersättningar

	2011	2010
Pensionsutbetalningar Kåpan Tjänste ¹⁾	-859	-728
Pensionsutbetalningar Ålderspension	-44	-30
Pensionsutbetalningar Kåpan Extra	-90	-71
Pensionsutbetalningar Kåpan Plus	-129	-112
	-1 122 ²⁾	-941

¹⁾ Det tidigare produktområdet ITPK-P har inkluderats i Kåpan Tjänste.

²⁾ Därutöver har 159 Mkr utbetalats som utgjorde återbärning utöver den garanterade räntan.

NOT 7 Driftskostnader

	2011	2010
Administrationskostnader	-65	-62
Återförda kostnader hänförliga till kapitalförvaltningen	22	20
	-43	-42
Samtliga driftskostnader per kostnadslag		
Personalkostnader	-21	-19
Lokalkostnader	-2	-2
Avskrivningar	-4	-4
Andra verksamhetsrelaterade kostnader	-16	-17
	-43	-42
Arvode till revisorer *)		
KPMG		
Revisionsuppdrag	-1	-1
Övriga uppdrag	0	0
	-1	-1

*) Ingår i andra verksamhetsrelaterade kostnader

Till styrelsen har utbetalats arvode (kr)**Ordinarie ledamöter**

Göran Ekström, ordförande	120 000	(90 000)
Lars Fresker, vice ordförande	91 000	(69 000)
Edel Karlsson Håål	63 000	(45 000)
Sven-Olof Hellman	59 000	(39 000)
Monica Dahlbom	35 000	(0)
Gunnar Holmgren	62 500	(40 500)

*) Nils Henrik Schager var ordinarie ledamot tom 110731 och är därefter personlig suppleant till Monica Dahlbom.

Rörlig ersättning

Styrelsen har beslutat om en ersättningspolicy. Enligt policyn utgår inte rörlig ersättning till ledande befattningshavare vilka är verkställande direktör, vice verkställande direktör, kapitalförvaltningschef och risk manager. Övriga anställda kan enligt policyn erhålla en rörlig ersättning maximerad till två månadslöner baserat på en treårig utvärderingsperiod. Ersättning utgår som kontant lön efter beslut av verkställande direktören som redovisar sitt beslut i efterhand till styrelsen.

Ersättningspolicyen finns i sin helhet publicerad på föreningens webbplats.

Övriga ersättningar

Inga rörliga prestationsbaserade ersättningar utgår till styrelsen. Styrelsen har inga pensionsförmåner eller särskilda avgångsvederlag. Arvodet till styrelsen beslutas av överstyrelsen på förslag från verkställande direktören.

Till verkställande direktören har som kontant lön utbetalats 1 987 390 kr (1 793 118). Verkställande direktören har förmån av fri bil. Verkställande direktören är tillsvidareanställd med 60 år som pensionsålder. Pension

NOT 8 Kapitalavkastning, kostnader

	2011	2010
Kapitalförvaltningskostnader	-4	-3
Driftskostnader hänförliga till kapitalförvaltningen	-22	-20
Räntekostnader	0	-1
Realisationsförluster, netto		
Aktier och andelar	-38	0
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-229	0
	-293	-24

Kostnaderna är hänförliga till finansiella tillgångar innehavda för handelsändamål.

Medelantal anställda

	Kvinnor	Män	Totalt
	4 (3)	6 (6)	10 (9)

Löner och ersättningar (tkr)

	2011	2010
Överstyrelsen	244	110
Styrelse och verkställande direktör	2 658	2 273
Övriga anställda	9 069	7 875
varav rörlig ersättning	275	203
Pensions- och andra sociala avgifter	8 744	7 770
varav pensionskostnader	3 905	3 626
därav VD:s pensionskostnader	1 094	932

Personliga suppleanter

Jonas Bergström		35 000	(22 000)
Elisabeth Sasse tom 110731		16 000	(24 000)
Eva Fagerberg from 110801		19 000	(0)
Harald Mårtensson tom 110731		13 000	(25 000)
Mikael Andersson from 110801		21 000	(0)
Helen Thornberg		39 000	(26 000)
Margareta Sjöberg tom 110731		14 000	(25 000)
Nils Henrik Schager *)		49 000	(45 000)
Pia Enochsson		32 000	(19 500)

utgår mellan 60-65 år med 70 % av gällande grundlön och en intjänandetid på 20 år. Pension efter 65 år utgår genom frilagd premie baserad på ITP-planen. För verkställande direktören gäller rätt till lön och förmåner under 24 månader efter det att anställningen upphört på grund av uppsägning från föreningens sida. En ömsesidig uppsägningstid om sex månader gäller. Avräkning av utbetald ersättning skall ske om ersättning från annan anställning erhålls. Lön och övriga ersättningar till verkställande direktören beslutas av styrelsens ersättningsutskott. Ersättningsutskottet utgörs av Göran Ekström, ordförande, Lars Fresker, Edel Karlsson Håål och Sven-Olof Hellman. Beslut i ersättningsutskottet redovisas i efterhand till styrelsen.

Lön och ersättningar till övriga anställda beslutas av verkställande direktören.

Föreningens pensionsplaner för tjänstepensioner är tryggade genom försäkringsavtal.

NOT 9 Orealiserade förluster på placeringstillgångar

	2011	2010
Aktier	-1 328	0
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	0	-334
	-1 328	-334

NOT 10 Avkastningsskatt

	2011	2010
Avkastningsskatt	-177	-174
Justering av skatt hänförlig till tidigare år	1	0
	-176	-174

Värdet på de nettotillgångar som förvaltas belastas med avkastningsskatt som beräknas och inbetalas av föreningen varje år för försäkrings-tagarnas räkning. Föreningen belastas inte med inkomstskatt.

NOT 11 Immateriella tillgångar

Övriga immateriella tillgångar	2011	2010
Anskaffningsvärde	66	66
Ackumulerade avskrivningar	-51	-47
	15	19

NOT 12 Aktier och andelar

	2011		2010	
	Anskaffningsvärde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Svenska aktier	5 613	6 686	4 873	6 778
Utländska aktier	13 772	13 022	12 424	12 170
	19 385	19 708	17 297	18 948

Klassificeras som finansiella tillgångar, värderade till verkligt värde med värdeförändring över resultaträkningen.

NOT 13 Obligationer och andra räntebärande värdepapper

	2011		2010	
	Anskaffningsvärde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Svenska staten	0	0	0	0
Svenska bostadsinstitut	9 994	10 308	10 201	10 029
Övriga svenska emittenter	10 807	10 958	8 322	8 163
Utländska stater	0	0	100	100
Övriga utländska emittenter	4 021	3 685	5 428	4 032
Summa obligationer	24 822	24 951	24 051	22 324
varav efterställt				
Förlagslån tidsbundet	1 724	1 573	1 580	1 322

Klassificeras som finansiella tillgångar, värderade till verkligt värde med värdeförändring över resultaträkningen.

Totalt har 18 (23) ränteplaceringar motsvarande ett uppskattat värde om 320 (404) Mkr värderats av en erkänd internationell aktör. I den tillämpade värderingen har beräkningsantagandena påverkats av den negativa utvecklingen av världsekonomin i så motto att risken för

betalningsinställelse i de underliggande företagen har bedömts att sammantaget ca 17 % av de underliggande bolagen förväntas ställa in betalningarna under de kommande 5 åren.

Under år 2011 har räntebetalningar från dessa placeringar erhållits med 147 Mkr.

NOT 14 Derivat

Valutaderivat	Nominellt belopp, MSEK	Bokfört värde positivt	Bokfört värde negativt
AUD	417		-9
CAD	301		-3
CHF	67	0	
EUR	1 224	26	
GBP	619		-3
JPY	589		-16
USD	5 434		-105
Summa valutarelaterat	8 651	26	-136
varav clearat		0	
Aktierelaterade, optioner	2 186	163	
Summa aktierelaterat	2 186	163	
varav clearat		0	
Ränteswappar	9 434	484	
Ränteswappar	1 707		-27
Summa ränterelaterat	11 141	484	-27
varav clearat		0	
Summa, positivt och negativt		673	-163
Totalsumma		510	

Samtliga derivatinstrument klassificeras som innehav för handelsändamål med värdeförändring över resultaträkningen.

Derivatinstrument används vid förvaltningen av föreningens placerings-tillgångar och är ett alternativ till ett direkt köp eller försäljning av värdepapper eller valuta. Huvudprincipen för handel med derivat är att handeln skall ske för att effektivisera förvaltningen eller minska kurs- och valutarisker.

NOT 15 Kompletterande information om finansiella instrument redovisade till verkligt värde**Placeringstillgångar uppdelat på olika typer av finansiella instrument värderade till verkligt värde per 31 december 2011**

Finansiella instrument	Nivå 1		Nivå 2		Nivå 3		Total	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Placeringstillgångar								
Aktier och andelar	13 638	13 839	381	416	5 689	4 693	19 708	18 948
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	22 643	19 725	658	1 096	1 650	1 503	24 951	22 324
Derivat – positivt värde	0	0	510	179	0	0	510	179
Summa	36 281	33 564	1 549	1 691	7 339	6 196	45 169	41 451
Skulder, derivat								
Derivat – negativt värde	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa	0	0	0	0	0	0	0	0

Klassificering av värdepapper till verkligt värde genom användning av en hierarki för verkligt värde som återspeglar betydelsen av de indata som använts i värderingarna. Hierarkin innehåller följande nivåer:

Nivå 1 – Noterade priser (ojusterade) på aktiva marknader för identiska tillgångar eller skulder.

Nivå 2 – Andra indata än de noterade priser som ingår i nivå 1, som inte är direkt observerbara men värdet är härlett från priser på aktiv marknad.

Nivå 3 – Indata för tillgången eller skulden i fråga bygger till en betydande del på icke direkt observerbara marknadsdata dvs. det saknas aktiv marknad för identiska placeringar t.ex. fastighetsvärden.

Placeringar i nivå 3 består till övervägande delen av fastighetsrelaterade aktier och aktieägarlån samt olika kreditinstrument.

Fastighetsrelaterade placeringar återfinns bland aktier och andelar, fastighetsrelaterade aktieägarlån återfinns under obligationer och värdepapper.

Avstämning av verkligt värde samt resultatpåverkan från placeringar som ingår i nivå 3.

Förändring nivå 3 under året	Aktier och andelar	Obligationer, värdepapper	Derivat och optioner	Summa
Ingående balans 2011-01-01	4 693	1 503	0	6 196
Periodens köp	952	323	0	1 275
Periodens försäljningar	-454	-93	0	-547
Värdepappers- & valutaförluster under perioden	107	-34	-87	-228
Förändringar i realiserat resultat pga förändringar i marknadsvärdet	391	106	87	584
Överföringar från nivå 3 till nivå 1 eller nivå 2	0	-100	0	-100
Överföringar från nivå 1 eller nivå 2 till nivå 3	0	0	0	0
Utgående balans 2011-12-31	5 689	1 650	0	7 339
Kuponger respektive utdelningar under perioden	130	257	0	387
Ingår i periodens resultat				
– därav som del i redovisat resultat	414	329	0	743
– därav som del i övrigt totalresultat	–	–	–	–

För instrument redovisade i nivå 3 används de skattningar av verkligt värde som Käpan Pensioner anser vara rättvisande. Eftersom definitionen av nivå 3 är att bedömning av verkligt värde bygger på någon form av modellbaserad värdering, betyder det att framräknat verkligt värde kan ändras genom att använda alternativa angreppssätt i värderingen, t ex andra modellantaganden eller andra parametrar.

I de fall marknaden för ett finansiellt instrument bedöms att inte vara aktiv, som är fallet för nivå 3, tar föreningen fram det verkliga värdet genom att ta fram en objektiv värdering gjord av en extern, etablerad och oberoende aktör på kapitalmarknaden. En genomgång av varje enskild placering klassificering enligt verkligt värde hierarkin genomförs minst årligen i samband med bokslutsarbetet. Ändringar av nivå dokumenteras löpande under året i anslutning till respektive instruments värderingsunderlag. Den årliga genomgången innehåller motivering till ändrad klassificering under året. Vid varje årsskifte görs en totalgenomgång av samtliga innehav.

Överföringen från nivå 3 till nivå 1 om 100 MSEK i tabellen ovan beror av att ett innehav har börsnoterats. I övrigt har inga överföringar skett mellan nivåerna under året.

forts. Not 15

Bedömning av utestående risker för placeringar redovisade i nivå 3

Utestående risker, nivå 3	MSEK	Andel i nivå 3	MSEK	Andel i nivå 1 eller 2
Ränterisk	32	0%	1 748	100%
Aktierisk	1 322	24%	4 300	76%
Fastighetsrisk	1 258	100%	4	0%
Kreditrisk	398	18%	1 765	82%
Valutarisk	88	24%	283	76%
Total nettorisk	1 550	24%	4 890	76%

Underlag för stresstest

Verkligt värde, nivå 3	7 339	100%	0	100%
Därvav stresstestas ej	0	0%	0	0%

Utgångspunkten i den interna riskmättningsanalysen av olika tillgångsslag är de riskvariabler och parametrar som Finansinspektionen anvisar när föreningen rapporterar till myndigheten enligt den s k trafikljusmodellen. Modellen tar hänsyn till de olika riskernas inbördes korrelation och väger samman dessa med hjälp av en s k kvadratrotformel. Modellen bygger på att de olika tillgångsslagen ges ett antal olika antaganden om prisförändringarna t ex 30% förändring av ränteläget eller ett fall på aktievärdena med 40%. Man kan argumentera att korrelationsparametrarna inte kan avläsas ur marknadsdata, men deras syfte är att fånga upp hur stor förändring av marknadsvärdet som kan förväntas vid ett tänkt extremscenario, och därvid fånga upp eventuella beroenden. Korrelationsparametrarna sätts av den övervakande myndigheten.

Valutarisken för instrument i nivå 3 hedgas med valutaterminer som i verkligt värde hierarkin är klassificerade som tillhörande nivå 2. För att

ge ett rättvisande värde på utestående valutarisk hänförliga till nivå 3, så beräknas denna med hänsyn till den valutasäkring som gjorts genom valutasäkringsinstrument, vilka klassas som nivå 2. Det är kvarstående valutarisk hänförlig till nivå 3 som redovisas här.

Beräkningen av hur stor andel av total nettorisk som är hänförlig till instrument som klassats som nivå 3 i verkligt värde hierarkin, har gjorts med det förenklade antagandet att korrelationen, inom respektive riskkategori, mellan instrument i nivå 3, och instrument i nivå 1 eller 2, är lika med ett.

Metoden och parametrarna är enbart en approximation av riskbilden baserat på empiriska studier av den historiska marknadsutvecklingen för grupper av tillgångsslag, och detta över en större grupp av försäkringsbolag och pensionskassor. Det innebär att för den enskilda tillgången kan både högre och lägre risknivå förekomma, liksom andra typer av risker. Sammantaget ger dock analysmetoden en tillfredsställande bedömning av den utestående risknivån för instrument i nivå 3 och deras andel av den totala risknivån. Avseende de tillgångar i nivå 3 som inte stresstestas med teoretiska modeller så utgörs merparten av s k alternativa investeringar, vilket är en samlingsbenämning på finansiella investeringar som anses okorrelerade med aktie- och räntemarknaderna såsom där illikvida finansiella instrument kan förekomma. Hedgefonder är föremål för liten eller ingen reglering, och kan följaktligen utnyttja hävstångseffekterförekomma, och även anta investeringsstrategier där illikvida finansiella instrument och derivat kan förekomma.

Investeringar i hedgefonder regleras av limiter (placeringsrestriktioner) och instruktioner som fastlagts av styrelsen.

NOT 16 Övriga fordringar

	2011	2010
Skattefordran	2	4
Ej likvid försäljning placeringstillgångar	27	18
	29	22

NOT 17 Materiella tillgångar

	2011	2010
Anskaffningsvärde	3	3
Ackumulerade avskrivningar	-2	-1
	1	2

NOT 18 Eget kapital

Upplysningar om förändringar i eget kapital lämnas i Rapport över förändring av eget kapital, sidan 15.

NOT 19 Livförsäkringsavsättning

	2011	2010
Kåpan Tjänste ¹⁾	25 204	20 473
Kåpan Extra	3 671	2 679
Kåpan Plus	2 109	1 893
Kåpan Ålderspension	7 355	4 610
Summa	38 339	29 655

¹⁾ Det tidigare produktområdet ITPK-P har inkluderats i Kåpan Tjänste.

NOT 20 Livförsäkringsavsättning

	2011	2010
Ingående balans	29 655	27 778
Inbetalda premier för nytecknade kontrakt	169	182
Inbetalda premier för kontrakt som tecknats under tidigare period	3 540	3 468
Utbetal/överfört till Avsättning för oreglerade skador eller skulder	-1 122	-941
Riskresultat	-4	5
Uppräkning med diskonteringsränta	1 085	1 001
Effekt av ändrad diskonteringsränta	7 238	-387
Tilldelad återbäring	0	0
Avgiftsbelastning	-67	-62
Avkastningsskatt	-139	-150
Övertagna/överlåtna bestånd	0	0
Effekt av (övriga) förändrade aktuariella antaganden	-855	0
Andra förändringar	-1 161	-1 239
Utgående balans	38 339	29 655

NOT 21 Avsättning till oreglerade skador

	2011	2010
IB Rapporterade skador	17	21
IB Inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	1	1
Ingående balans	18	22
Uppräkning med diskonteringsränta	1	1
Avkastningsskatt	0	0
Avgiftsbelastning	0	0
Kostnad för skador som inträffat under innevarande år	1	1
Utbetal/överfört till försäkringsskulder eller andra kortfristiga skulder	-4	-5
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år (avvecklingsresultat)	-1	-2
Effekt av ändrad diskonteringsränta	1	0
Effekt av (övriga) förändrade aktuariella antaganden	0	0
Förändring av IBNR	0	0
Andra förändringar	1	1
Utgående balans	17	18
UB Rapporterade skador	16	17
UB Inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	1	1

NOT 22 Övriga skulder

	2011	2010
Övrigt	20	5
	20	5

NOT 23 Ställda säkerheter och åtaganden**Ställda säkerheter**

Derivataffärer görs antingen via erkända clearingsinstitut eller med motparter med god kreditvärdighet under tecknade ISDA-avtal.

De derivataffärer som görs innebär marknadsexponering i form av valutakurs-, ränte-, aktiepris- och aktieindexrisker.

Som säkerhet för negativa marknadsvärden i ovan nämnda derivatkontrakt har enligt till ISDA-avtalen kopplade särskilda avtal om säkerheter för utestående åtaganden, sk CSA-avtal, ställts bankmedel motsvarande 192 (4) Mkr (poster inom linjen).

Åtaganden

Nominellt värde av valuta- och räntederivat redovisas i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter som åtagande (poster inom linjen) per respektive balansdag och uppgår 2011-12-31 till 19 792 (20 629) Mkr, se även not 14. Föreningen har normalt motsvarande fordran inom ramen för denna typ av derivatavtal.

Därutöver har föreningen utestående åtagande att investera i onoterade aktier och fonder vilka uppgår till 2 249 (2 661) Mkr i enlighet med gällande avtal.

Totala åtaganden uppgår således till 22 041 (23 290) Mkr.

NOT 24 Förväntade återvinningstidpunkter**2011**

Mkr	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Övriga immateriella tillgångar	0	15	15
Aktier och andelar	0	19 708	19 708
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	243	24 708	24 951
Derivat	510	0	510
Övriga fordringar	29	0	29
Materiella tillgångar	0	1	1
Kassa och bank	1 015	0	1 015
Upplupna ränteintäkter	394	0	394
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	4	0	4
	2 195	44 432	46 627
Skulder			
Livförsäkringsavsättning	1 265	37 074	38 339
Avsättning till oreglerade skador	17	0	17
Avsättning för andra risker och kostnader	12	0	12
Övriga skulder	20	0	20
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2	0	2
	1 316	37 074	38 390

2010

Mkr	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Övriga immateriella tillgångar	0	19	19
Aktier och andelar	0	18 948	18 948
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	3 034	19 290	22 324
Derivat	179	0	179
Övriga fordringar	22	0	22
Materiella tillgångar	0	2	2
Kassa och bank	862	0	862
Upplupna ränteintäkter	341	0	341
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	6	0	6
	4 444	38 259	42 703
Skulder			
Livförsäkringsavsättning	1 101	28 554	29 655
Avsättning till oreglerade skador	18	0	18
Övriga skulder	5	0	5
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	1	0	1
	1 125	28 554	29 679

NOT 25 Kategori av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden**2011**

Mkr	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Redovisat värde, totalt	Anskaffnings- värde
	Tillgångar som bestämts till- höra kategorin	Innehav för handel	Låne- fordringar		
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	19 708	–	–	19 708	19 385
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	24 951	–	–	24 951	24 822
Derivat	–	510	–	510	0
Övriga fordringar	–	–	–	29	29
Kassa och bank	–	–	1 015	1 015	1 015
Upplupna ränteintäkter	394	–	–	394	394
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	–	–	–	4	4
Icke finansiella tillgångar	–	–	–	16	16
Summa	45 053	510	1 015	46 627	45 665

Mkr	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Redovisat värde, totalt
	Skulder som bestämts till- höra kategorin	Innehav för handel	Övriga finansiella skulder	
Finansiella skulder				
Avsättning för andra risker och kostnader	–	–	–	12
Övriga skulder	–	–	20	20
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	–	–	2	2
Försäkringstekniska avsättningar	–	–	–	38 356
Summa	–	–	22	38 390

2010

Mkr	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Redovisat värde, totalt	Anskaffnings- värde
	Tillgångar som bestämts till- höra kategorin	Innehav för handel	Låne- fordringar		
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	18 948	–	–	18 948	17 297
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	22 324	–	–	22 324	24 051
Derivat	–	179	–	179	0
Övriga fordringar	–	–	–	22	22
Kassa och bank	–	–	862	862	862
Upplupna ränteintäkter	341	–	–	341	341
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	–	–	–	6	6
Icke finansiella tillgångar	–	–	–	21	21
Summa	41 613	179	862	42 703	42 600

Mkr	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Redovisat värde, totalt
	Skulder som bestämts till- höra kategorin	Innehav för handel	Övriga finansiella skulder	
Finansiella skulder				
Övriga skulder	–	–	5	5
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	–	–	1	1
Försäkringstekniska avsättningar	–	–	–	29 673
Summa	–	–	6	29 679

NOT 26   **Upplýsingar om närstående**

Kåpan pensioner försäkringsförening är en form av ekonomisk förening där allt överskott går tillbaka till föreningens medlemmar. Föreningen har som huvudändamål att förvalta och utbetala pensionsmedel för anställda som omfattas av avtal som slutits mellan Arbetsgivarverket och de statsanställdas huvudorganisationer, eller mellan andra parter, som tecknat pensionsavtal som knyter an till detta avtal.

Högsta beslutande organ är överstyrelsen. Ledamöterna av överstyrelsen är utsedda av parterna inom det statliga avtalsområdet. Den operativa verksamheten leds av en styrelse som utser föreningens verkställande direktör.

Närstående definieras som styrelseledamöter och ledningspersoner inom Kåpan Pensioner och deras nära familjemedlemmar. Ersättningar till styrelse och verkställande direktör framgår av not 7. I övrigt förekommer inga transaktioner med dessa personer eller deras närstående utöver normala kundtransaktioner som sker på marknadsmässiga villkor.

Stockholm den 21 februari 2012

Göran Ekström
Ordförande

Lars Fresker
Vice ordförande

Sven-Olof Hellman

Nils Gunnar Holmgren

Edel Karlsson Hååll

Monica Dahlbom

Gunnar Balsvik
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den 21 februari 2012

Anders Malmeby
Auktoriserad revisor

Eva Lindquist

Gunnar Larsson

Revisionsberättelse

Till överstyrelsen för Kåpan pensioner försäkringsförening
org nr 816400-4114

Rapport om årsredovisningen

Vi har reviderat årsredovisningen för Kåpan pensioner försäkringsförening för år 2011.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorernas ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur föreningen upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i föreningens interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten

i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Kåpan Pensioners finansiella ställning per den 31 december 2011 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att överstyrelsen fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i föreningen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot föreningen. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med lagen om understödsföreningar, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller föreningens stadgar.

Vi anser att de revisionsbevis vi inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Vi tillstyrker att överstyrelsen beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 21 februari 2012

Anders Malmeby
Auktoriserad revisor

Eva Lindquist

Gunnar Larsson

Överstyrelse, styrelse och revisorer

Överstyrelse

Utsedda av Arbetsgivarverket

Ordinarie ledamöter

Maria Ågren, Naturvårdsverket	
Elisabeth Bjar, Rikspolisstyrelsen	
Peter Brodd, Riksåklagaren	
Ivar Eriksson, Rikspolisstyrelsen	tom 110406
Per-Olof Stålesjö, Försvarsmakten	from 110407
Britt-Marie Samuelsson, Arbetsförmedlingen	tom 110406
Kajsa Möller, Skatteverket	from 110407
Claes Vallin, Affärsverket Svenska kraftnät	
Britt-Marie Jonsson, Insp f arbetslöshetsförsäkring	tom 110406
Per Bergdahl, Skolverket	from 110407
Olle Forslund, Riksarkivet	tom 110406
Anna Cedemar, Nationalmuseum m Waldemarsudde	from 110407
Louise Bodegård, MSB	
Annika Bergström, Försvarets radioanstalt	tom 110406
Hans Wallin, Jordbruksverket	from 110407
Kristina Sederholm, Allmänna reklamationsnämnden	tom 110406
Lotta Liljegren, Rättsmedicinalverket	from 110407
Curt Karlsson, Linköpings universitet	tom 110406
Ann Fust, Uppsala universitet	from 110407
Ingegerd Olofsson, Luleå tekniska universitet	
Håkan Pallin, Statens veterinärmedicinska anstalt	
Karl Pfeifer, Arbetsgivarverket	

Utsedda av de fackliga organisationerna

Ordinarie ledamöter

Cecilia Dahl, OFR	tom 110406
Peter Lennartsson, OFR	from 110407
Annette Carnhede, OFR	
Tom Johnson, OFR	
Håkan Rosenqvist, OFR	
Bengt Sundberg, OFR	
Meeri Wasberg, OFR	
Christian Kjellström, OFR	tom 110406
Anna Nitzelius, OFR	from 110407
Margareta Bäckström, SEKO	tom 110531
Ulla Thörnqvist, SEKO	from 110601
Ingrid Lagerborg, SEKO	
Christer Henriksson, SEKO	
Erik Johannesson, SEKO	
Tommy Salheden, SEKO	tom 110531
Hans Monthan, SEKO	from 110601
Git Claesson Pipping, Saco-S	
Rune Larsson, Saco-S	tom 110406
Ronny Norman, Saco-S	from 110407
Hans Lindgren, Saco-S	

Personliga suppleanter

Ingemar Skogö, Länsstyrelsen i Västmanland	tom 110406
Mikael Odenberg, Affärsverket Svenska Kraftnät	from 110407
Kajsa Möller, Skatteverket	tom 110406
Magnus Lundström, Rikspolisstyrelsen	from 110407
Eva Nelson Nestrell, Kronofogdemyndigheten	tom 110406
Margareta Sandberg, Kriminalvården	from 110407
Margareta Andersson Hartwig, Rikspolisstyrelsen	tom 110406
Anette Ekström, Arbetsförmedlingen	from 110407
Rolf Lindberg, Försäkringskassan	tom 110406
Lars-Åke Brattlund, Försäkringskassan	from 110407
Christina Burlin, Sjöfartsverket	
Per Bergdahl, Skolverket	tom 110406
Lena Darås, Myndigheten för yrkeshögskolan	from 110407
Anna Cedemar, Nationalmuseum m Waldemarsudde	tom 110406
Dan Jacobsson, Stiftelsen Tekniska museet	from 110407
Mats Engelbrektson, Regeringskansliet	
Anne Norstedt, Statens energimyndighet	tom 110406
Kristin Lindgren, Naturvårdsverket	from 110407
Lotta Liljegren, Rättsmedicinalverket	tom 110406
Douglas Boldt, Datainspektionen	from 110407
Ann Fust, Uppsala universitet	tom 110406
Marie Högström, Stockholms universitet	from 110407
Christina Nordberg, Göteborgs Universitet	tom 110406
Ann-Charlotte Jensen, Gymnastik- o idrottshögskolan	from 110407
Pamela Lund Bergström, PRV	
Carl Durling, Arbetsgivarverket	

Personliga suppleanter

Peter Lennartsson, OFR	tom 110406
Lars Hedin, OFR	from 110407
Siv Norlin, OFR	
Britta Unneby, OFR	
Fredrik Mandelin, OFR	
Björn Hartvigsson, OFR	
Mikael Krüger, OFR	
Mikael Boox, OFR	
Lennart Andersson, SEKO	tom 110531
Charlotte Olsson, SEKO	from 110601
Lennart Johansson, SEKO	
Rolf Bolinder, SEKO	tom 110531
Gunnar Carlsson, SEKO	from 110601
Dennis Lövgren, SEKO	
Birger Bergvall, SEKO	
Mats Rubarth, Saco-S	
Karen Gott, Saco-S	
Peter Henriksson, Saco-S	

Styrelse

Representanter för arbetsgivarna

Ordinarie ledamöter

Göran Ekström, Arbetsgivarverket, ordf.
 Nils Henrik Schager, Arbetsgivarverket tom 110731
 Monica Dahlbom, Arbetsgivarverket from 110801
 Gunnar Holmgren, FMV

Personliga suppleanter

Jonas Bergström, Arbetsgivarverket
 Margareta Sjöberg, Arbetsgivarverket tom 110731
 Nils Henrik Schager, Arbetsgivarverket from 110801
 Pia Enochsson, Myndigheten för yrkeshögskolan

Representanter för de fackliga organisationerna

Lars Fresker, OFR, vice ordf.

Edel Karlsson Håäl, Saco-S

Sven-Olof Hellman, SEKO

Elisabeth Sasse, OFR tom 110731
 Eva Fagerberg, OFR from 110801
 Harald Mårtensson, Saco-S tom 110731
 Mikael Andersson, Saco-S from 110801
 Helen Thornberg, SEKO

Revisorer

Anders Malmeby, auktoriserad revisor

Eva Lindquist, Saco-S

Gunnar Larsson, Konsumentverket

Personliga suppleanter

Per Bergman, auktoriserad revisor tom 110406
 Gunilla Wernelind, auktoriserad revisor from 110407
 Gunilla Hellström, OFR
 Lars Nylén, Regeringskansliet

Definitioner

Avkastning

Det överskott som under ett år skapas när placeringstillgångarna ökat i värde. Överskottet efter garanterad ränta går i avgiftsbaserad traditionell livförsäkring till de försäkrade i form av återbäring och därmed en högre nivå på pensionen.

Derivat

Finansiellt instrument vars värde baseras på värdet av ett underliggande kontrakts värde i framtiden.

Erforderlig solvensmarginal

Ett minimikrav för kapitalbasens storlek. Solvensmarginalen bestäms något förenklat som vissa procentsatser av dels försäkringstekniska avsättningar, dels bolagets försäkringsrisker.

Försäkringskapital

En försäkrings värde grundat på antaganden om kapitalavkastning, dödlighet och omkostnader.

Förvaltningskostnadsprocent

Driftskostnader i försäkringsrörelsen i procent av genomsnittligt förvaltad kapital.

Garanterad ränta

Räntesats som används för att årligen räkna upp inbetalade premier, i en försäkring med garanterad ränta. Räntan fastställs per inbetalning och gäller till dess pension skall utbetalas.

Kapitalbas

Skillnaden mellan bolagets tillgångar (minskat med finansiella skulder och obeskattade reserver) och de försäkringstekniska avsättningarna.

Konsolideringskapital

Består av föreningens egna kapital inklusive övervärden i placeringstillgångar.

Kollektiv konsolideringsgrad

Anger förhållandet mellan det verkliga värdet på föreningens tillgångar och föreningens totala åtaganden i form av försäkringskapital till medlemmarna. I årsredovisningen används i vissa fall benämningen konsolideringsgrad som en kortform för ovanstående relation.

Ränterisktäckningsgrad

De åtaganden föreningen har består till en dominerande del av fasta garanterade räntor på inbetalade premier. Den utestående ränterisken i gjorda åtaganden balanseras med motstående risk i utstående ränteplaceringar och tecknade räntederivat. Föreningen mäter den samlade utestående ränterisken genom måttet ränterisktäckningsgrad som anger hur stor andel av ränterisken på skuldsidan inklusive räntederivat som täcks av räntebärande placeringar (se not 2, sida 19).

Solvensgrad

Marknadsvärdet av föreningens tillgångar i procent av föreningens bokförda försäkringsskuld.

Totalavkastning

Föreningens resultat av placeringsverksamheten dvs. summan av realiserade och orealiserade värdeförändringen på placeringarna och erhållen direktavkastning. Vid beräkningen avkastningen ingår ej värdeförändringar i utestående försäkringsåtaganden.

Valutakurssäkring

Åtgärd för att säkerställa värdet på en viss valuta vid en viss tidpunkt.

Verkligt värde

Är det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlåtas eller en skuld regleras, mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs.

Återbäring

Överskottsmedel som tilldelas eller presumtivt tilldelas en försäkringstagare.

Återbäringränta

Räntesats som används för att fördela föreningens avkastning till försäkringarna. I räntan ingår den garanterade räntan. Återbäringräntan beslutas av styrelsen årligen i efterskott.

KÅPAN

PENSIONER

Kåpan pensioner försäkringsförening

Kungsgatan 4B ⁵ • Box 7515 • 103 92 Stockholm
Tel 08-411 49 45 • Fax 08-21 31 51 • www.kapan.se
organisationsnr 816400-4114

